

סיכום פעילות שנתית תשע"ט (2019)

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

מאי 2020

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

אני רואה בנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות חלק בלתי נפרד ומרכזי בעבודת משרד המשפטים, כמשרד חברתי הפועל לקידום זכויות ושוויון בחברה הישראלית. יחד עם הנציבות, פועלות לקידום הנושא יחידות נוספות במשרד אשר דואגות לתת מעטפת משפטית כוללת להגנה ולשמירה על זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות בכלל התחומים המשפטיים.

אני מברך את מר אברמי טורם, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ואת צוות הנציבות על פעילותם המשמעותית והנחושה ליצירת שינוי, ומתחייב כי בתקופת כהונתי יקודמו נושאים אלה ביתר שאת.

בברכה,
ח"כ אבי ניסינקורן
שר המשפטים

אחד מכל חמישה ישראלים הוא אדם עם מוגבלות, ועדיין – אנשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם נאלצים להתמודד מדי יום עם חסמים וביטויי אפליה, בדרך לחיים מכובדים ושוויוניים.

עבורי, קידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות ושילובם בשוק העבודה הם משימת חיים. האתגרים הגדולים בדרך להגשמת יעדים אלה מוכרים לי היטב הן מחיי המקצועיים והן מחיי האישיים, כאבא לרון המקסים, נער עם מוגבלות.

עם חקיקת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בשנת 1998 הוחלט על הקמת גוף שיפעל להגשים את מטרותיו של החוק. מאז הקמתה, פועלת נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בדרכים רבות ומגוונות כדי לקדם שוויון וליצור שינוי של ממש בחייה של האוכלוסייה המיוחדת והחשובה הזו.

בשנה החולפת טיפלה הנציבות באלפי פניות ציבור, מתוכן פניות רבות של אנשים עם מוגבלות אשר נאבקים על זכויותיהם מול הרשויות ובבתי המשפט; עובדי הנציבות ערכו אלפי פעילויות אכיפה בתחומי הנגישות והתעסוקה והיו מעורבים בעשרות מהלכים לקידום מדיניות וחקיקה; הנציבות יצאה לשטח וקיימה מעל 100 פעילויות הסברה והדרכה ברחבי המדינה.

אני מתכבד להביא בפניכם את סיכום פעילות נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לשנת 2019.

הסיכום משקף את עיקר עשייתנו לאורך כל השנה ליצירת חברה שוויונית, מכילה ונגישה יותר. חברה שבה אנשים עם מוגבלות יוכלו לחיות כשותפים שווים, שבה יתאפשר להם לבחור לנהל חיים מלאים ומשמעותיים לאורך כל שלבי החיים, והכל תוך קבלת כל ההתאמות והתמיכות הנדרשות.

בחברה שכזו לא יישכחו אנשים מאחור בעת שגרה וביתר שאת גם בעת משבר. יותר מכל, חברה זו תכיר בתרומה האישית של כל אחד ואחת ובערך חייהם. זו תהיה החברה שאנו נתגאה לחיות בה ונרצה לגדל את ילדינו לתוכה.

כפי שתראו בדו"ח, הצלחנו לקדם לא מעט נושאים בשנה האחרונה, סייענו לאלפי פונים לממש את זכויותיהם, אכפנו ודאגנו להנגשה של מקומות ושירותים ציבוריים, קידמנו ייצוג הולם בקרב גופים ציבוריים, הגשנו תביעות וניהלנו הליכים, קיימנו שולחנות עגולים וקידמנו שינויי מדיניות שנדרש בהם שינוי, ביצענו מעל לכמאה פעולות הסברה וקמפיינים משמעותיים לשינוי עמדות, ייצגנו את ישראל בפורומים בינלאומיים, פיתחנו ידע ומחקרים ועוד ועוד.

אתגרים רבים עוד ניצבים לפתחנו ואנו ממשיכים ופועלים בהתאם גם בשנת 2020 המתגרת.

אנו פועלים כל הזמן להיות גוף מקצועי, חדשני, אקטיבי ומשמעותי. כל זאת, כפי שתראו, על ידי השקעה גם בתהליכים ארגוניים, בפיתוח מנהיגות, פיתוח הצוות, בתהליכי למידה מתמידים ופיתוח כלים מתקדמים וחדשנים לביצוע המשימות.

אנו לא פועלים לבד - ציבור האנשים עם מוגבלות, ארגוני חברה אזרחית, אנשי מקצוע, רשויות ומשרדי ממשלה כולם שותפים לפעילותנו באמצעות פלטפורמות של שיתוף ציבור, בהיוועצות, שולחנות עגולים או שיתופי פעולה בפרויקטים ייעודיים והובלת שינוי.

ברצוני להודות באופן מיוחד לשותפינו בתוך משרד המשפטים, להנהלת המשרד, ליחידות המטה וביחידות אחרות. תמיכתכם והליווי המקצועי שלכם מאפשרים לנו ליצור את השינוי אליו אנו שואפים. תודה מיוחדת לחברי הוועדה המייעצת, זו היוצאת וזו הנכנסת, על החשיבה המשותפת, הפצת נושאי רוחב והעצות הטובות.

ויותר מכל, זו הזדמנות להודות לכל אחד ואחת מעובדי הנציבות העומלים ללא לאות ומתוך מחויבות אישית לנושא.

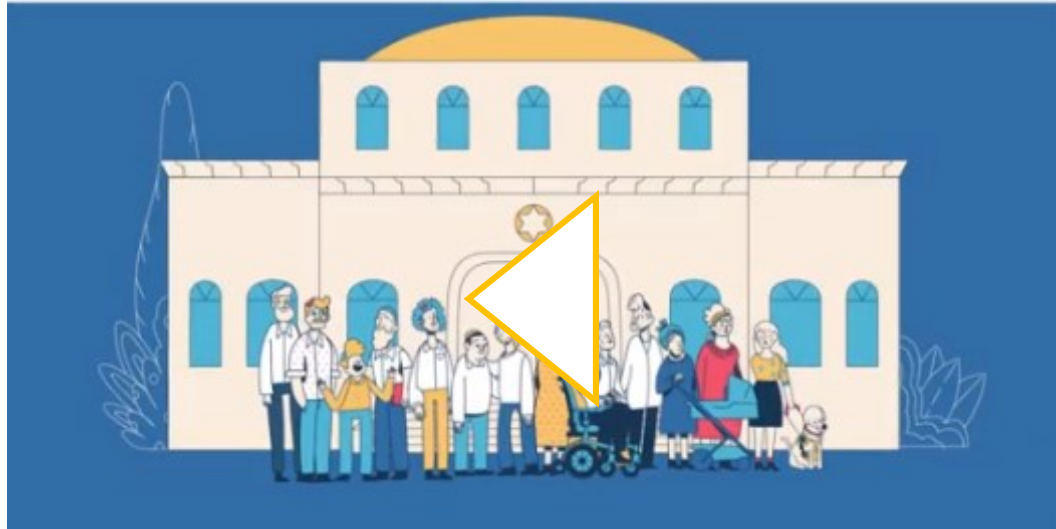
מאחל לכולכם קריאה מהנה ומזמין אתכם להצטרף לעשייה.

בברכה,

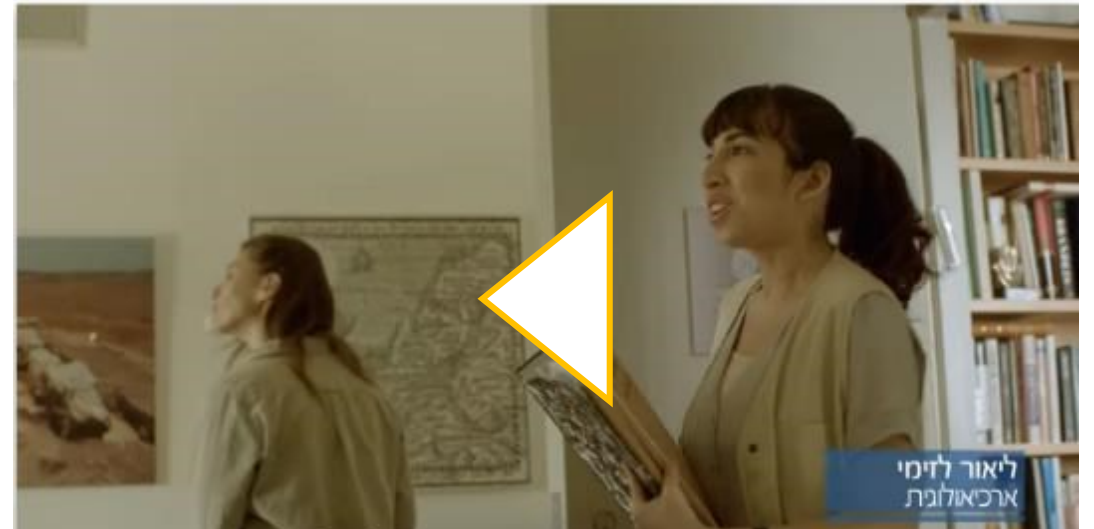
אברמי טורם

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

מסעות הסברה ארציים

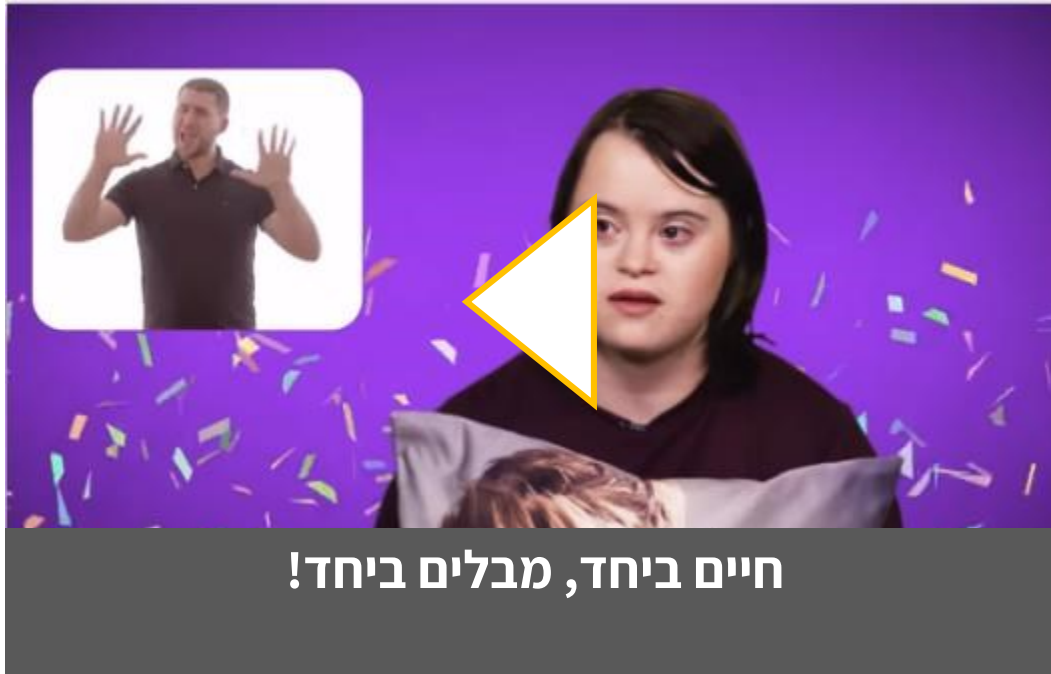
קהילה מכילה עם נגישות, כמה פשוט

הראשון שפתח לי דלת

ליאור לוימי
ארכיוולוגית

סרטונים

חיים ביחד, מבליים ביחד!

יחד מובילים למדינה שוויונית ומכילה
כנס לכבוד היום הבינלאומי 2019

פעילות הנציבות

קידום חקיקה
פעילות בכנסת
והשתתפות
בוועדות ציבוריות
ממשלתיות
וציבוריות.

טיפול בפניות
פרטניות בתחומים
השונים.

תביעות אזרחיות
ופליליות.

נגישות
אכיפה, פיתוח ידע
וקידום הנושא

קידום תעסוקת
אנשים עם
מוגבלות ואכיפת
חוק ייצוג הולם
בגופים ציבוריים

הסברה, הדרכה
ושינוי עמדות

שילוב בקהילה
וקידום מדיניות

וועדה מייעצת
ושיתוף ציבור.

חדשנות, קורסי
מנהיגות,
ניהול ידע והפקת
לקחים

מחקר
וזירה בינלאומית.

פעילות הנציבות בשנת 2019 במספרים

1300

פעולות אכיפה ופיקוחים
בוצעו ברחבי הארץ.

89

חוות דעת ניתנו בתיקים
שהוגשו לבתי המשפט.

40

תיקי תביעה נוהלו בבתי
משפט.

5200

פניות ציבור שטופלו בתחומים
של נגישות, הפליה, תעסוקה,
מידע ועוד.

5

חוברות חדשות נכתבו
והופקו בעברית ובערבית.

35

פיקוחי פתע בוצעו מסגרות
דיור של אנשים עם
מוגבלות.

170

הרצאות במגוון תחומים
הקשורים לזכויות של
אנשים עם מוגבלות.

100

אירועי הסברה, כנסים וימי
עיון לקהלים מקצועיים
ולקהל הרחב.

ייעוץ

יישום והטמעת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (1998)

יישום, תכלול וניטור אמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות (אושרה בשנת 2012)

"להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המיוחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלוא יכולתו" (חזון הנציבות, מתוך חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות).

תפקיד

הגנה וקידום זכויות אנשים עם מוגבלות באמצעות טיפול בפניות ציבור, מתן מידע, שימוש בכלים משפטיים כולל תביעות

קידום מדיניות וחקיקה לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

להוות מוקד ידע ומומחיות

אכיפת חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות:
ביצוע בקורות בשטח, איתור ליקויים ובקרה מול הגוף המפוקח עד לתיקונם המלא

שינוי עמדות החברה כלפי אנשים עם מוגבלות:
הובלת קמפיינים, רשתות חברתיות ותקשורת, העברת קורסים וימי עיון כתיבה והפצה של חומרים מקצועיים כתובים

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות מר אברמי טורם

מחלקת נגישות

- נגישות מתו"ס (מבנים תשתיות וסביבה)
- נגישות השירות
- נגישות דיגיטלית

מחלקת שילוב בקהילה עו"ס יונית אפרתי

- שילוב בתעסוקה
- שילוב בחינוך
- דיור בקהילה
- הדרכה ואתר

מחלקה משפטית עו"ד ערן טמיר

- פניות הציבור
- תביעות
- חקיקה וקידום מדיניות

וועדה מייעצת ושיתוף הציבור

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

הוועדה המייעצת

חברי הועדה המייעצת שנבחרו למינוי בין השנים 2020-2023:

רוני רועי-רוטלר- יושבת ראש
עמית אונגר - ממלא מקום יושבת ראש
נתי ביאליסטוק-כהן, יוסף אלעמור, הלה הדס, סמיר
סלאח אלדין, אילה טל-אל, אסתר קרמר, אביבית
אהרונוף, שירה ילון חיימוביץ, יובל וגנר, רויטל לן כהן,
דורית ושלר, דודו חפצדי, שירה נחמיאס, יעל בר-שי,
גלית לביא, רישרד-בנימין רביד.

ליד נציבות השוויון פועלת וועדה מייעצת נבחרת שתפקידה לייעץ לנציב.

בוועדה חברים אנשים עם מוגבלויות שונות, נציגי
ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם
מוגבלות, מומחים בתחומי פעולתה של הנציבות,
אקדמיה, משפטנים ונציגי ציבור.

רוב החברים בוועדה המייעצת הם אנשים עם מוגבלות, והם מייצגים קבוצות וקהלים שונים בחברה הישראלית.

בשנת 2019 נערך הליך לבחירת ועדה מייעצת חדשה לנציבות.

בעקבות הקול קורא, הוגשו כ-100 מועמדות,
מתוכם מוינו ונבחרו 14 חברי ועדה חדשים.

פעולות שיתוף ציבור

מעבר לפעילות הועדה המייעצת, שיתוף ציבור הוא אחד מעקרונות הפעולה החשובים בפעילותה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. שיתוף הציבור מאפשר לשמוע את הקולות השונים של אנשים עם מוגבלות מהשטח והחברה האזרחית, ליצור הלימה בין מדיניות ותכנון לבין השטח, להביא את כל הגורמים הרלוונטיים לשולחן ולגשר על פערים.

בין הפעולות בתחום זה שנערכו בשנת 2019:

שאלונים מקונים:

- חדרי מיון
- אנשי מקצוע פרא-רפואיים
- בדרום
- מיפוי צרכים של מתמודדי
- נפש לצורך הפקת חוברת זכויות

מפגשי היועצות לנושאים

- מפגש עם דוברי שפת סימנים
- ונציגי אוניברסיטאות בנושא התאמות בהשכלה גבוהה.
- ועדת היגוי לכנס השנתי

שולחנות עגולים קבועים:

- מענים פרא-רפואיים
- בפריפריה
- עובדים זרים
- נשירה מעבודה
- הזכות להורות

קידום חקיקה, פעילות בכנסת והשתתפות בוועדות ציבוריות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

חקיקה והסדרה

תיקון תקנות התכנון והבנייה (תוספת לבניין קיים)

הנציבות יזמה תיקון שמטרתו להעביר למורשי הנגישות (מתו"ס) את הסמכות למתן פטור הנדסי מהתקנת מעלית נגישה בתוספת בנייה לבניין קיים. זאת נוכח הניסיון שנצבר בשנים האחרונות ממנו עלה כי רובן המוחלט של בקשות הפטור מתקבלות ועל כן וניתן להקל על תהליך האישור.

התיקון אושר ע"י המועצה הארצית לתכנון ובניה ונמצא כעת בהליכי חקיקה פנים ממשלתיים.

תיקון בנושא מתן שירות ציבור חיוני במקום נגיש

התיקון המוצע בתקנות נגישות בניין ציבורי קיים ונגישות שירות מבקש לקבוע כי שירות ציבורי שמוגדר כחיוני (משרדי ממשלה, שירותי רשויות מקומיות, בנק ודואר) יפתח סניפים חדשים רק במקום שהוא נגיש באופן מלא. לגבי סניפים שכבר קיימים, התיקון מאפשר להישאר במקום שאינו נגיש במלואו רק באישור של הנציב ואחרי שהוכח שישנה חלופה מקבילה קרובה או שניתן מענה מכבד ומספק לאדם עם מוגבלות באותו מקום באמצעות הנגשה חלופית.

טיוטת תקנות נמצאת בהיוועצות ציבורית.

חקיקה והסדרה

תקנות נטל כלכלי כבד מדי

במאי 2019 פורסמו ונכנסו לתוקף תקנות נטל כלכלי כבד מדי. מטרת התקנות לקדם הנגשה של עסקים קטנים ובינוניים תוך התחשבות ביכולת הכלכלית של העסק. הואיל ותקנות הנגישות קובעות כי כל עסק הפתוח לציבור חייב בהנגשה, נוצר צורך לקבוע אילו עסקים אינם חייבים בהנגשות מסוימות מכיוון שעלותן גבוהה מיכולתם הכלכלית. זאת במקום שכל עסק יעשה דין לעצמו.

לפי התקנות שעברו, מי שעומד במבחן הכלכלי שנקבע יהיה זכאי לפטור מהנגשה מסוימת למשך שלוש שנים ובמקומה יהיה חייב בהנגשה חלופית. כך לדוגמא, עסק שהמחזור הכלכלי שלו נמוך מ 1.1 מיליון ₪ לשנה יהיה פטור מביצוע התאמות נגישות יקרות במיוחד (כגון מעלית).

אם העסק אכן פטור, עדיין עליו לבצע את כל יתר התאמות הנגישות (כדוגמת רמפה, שילוט וכו'), וכן לספק התאמה חלופית כנדרש.

בעל עסק יוכל לבחון בעצמו האם הוא עומד בדרישות הפטור ואם כן הוא זכאי לפטור שיעמוד בתוקף למשך תקופה של שלוש שנים, מי שהוציא פטור מטעמי נטל כבד מדי, חייב לפרסם את דבר קיומו של הפטור. הפרסום ייעשה בדרכי הפרסום המקובלות בשירות שהחייב נותן, ובאתר האינטרנט שלו, אם קיים.

לרגל כניסת התקנות לתוקף פורסם באתר הנציבות מדריך לחייבים.

תיקון תקנות נגישות השירות בתחומי "פטור מתור" ו"פטור מתשלום למלווה"

בעקבות פניות ציבור מרובות שהעלו סוגיות שונות מהציבור בנוגע לנושאי הפטור מתשלום למלווה ופטור מתור, נערך בנציבות תהליך של שיתוף ציבור וחשיבה מחודש לגבי הרחבת הזכאות להתאמות אלה.

טיוטת תקנות מעודכנת נמצאת בהיוועצות ציבורית.

חקיקה והסדרה

החלת חובת נגישות על שירותי תקשורת באינטרנט

מאז שנחקק חוק השוויון חלו שינויים מרחיקי לכת בתחום התקשורת. בראשם כמובן התפתחות רשת האינטרנט כתחום תקשורת עיקרי, ובשנים האחרונות גם מעבר של שידורי טלוויזיה לשידור באמצעות האינטרנט (שידור באינטרנט לצד שידור טלוויזיוני רגיל או שידור באמצעות האינטרנט בלבד). חובת הנגישות שחוק השוויון ביקש להחיל באופן כוללני על כל תחומי החיים לא חלה על תקשורת באינטרנט משום ששירותים אלו לא התקיימו בעת שנחקק החוק.

כעת, אנחנו פועלים להחיל חובה זו באמצעות חקיקה מתאימה. חובת הנגישות תאפשר לאנשים עם מוגבלות ראייה או מוגבלות שמיעה לצרוך שירותי תקשורת ואינטרנט באופן שווה כמו כלל האוכלוסייה.

צו רישוי עסקים

נערכת עבודה ממושכת להתקנת צו מכח חוק רישוי עסקים במסגרתו ייקבעו אילו עסקים מחויבים בהגשת תצהיר בלבד לגבי עמידתם בהוראות הנגישות, ואילו יידרשו להגיש חוות דעת של מורשה נגישות או שני מורשים (מתו"ס ושירות).

קנסות מנהליים

נערכת עבודה לקידום חקיקה שתגדיר את הפרת צו הנגישות כעבירה מנהלית שתיאכף באמצעות הטלת קנסות מנהליים ורק במקרים חריגים באמצעות הגשת כתבי אישום.

הסדרת נושא חיות שירות

כחלק מיישום תקנות נגישות השירות נדרשה הסדרה של תחום חיות השירות. עלו מספר חלופות, הוגשו למשרדי הממשלה השונים, אך הנושא טרם סוכם.

טיפול בפניות פרטניות של הציבור בנושאים שונים

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

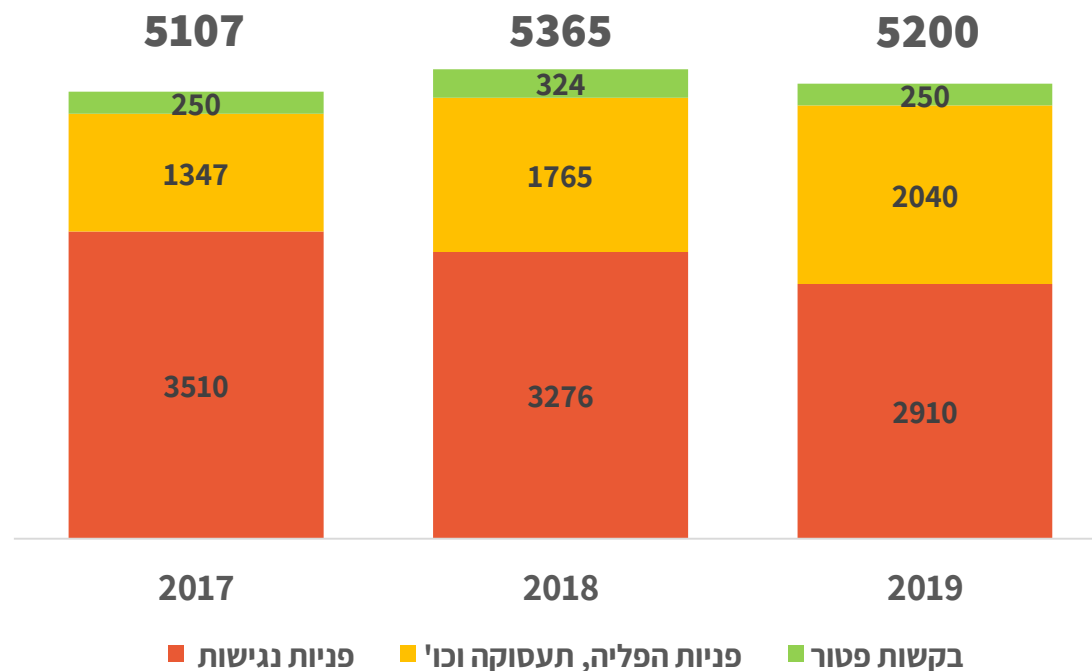

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

טיפול בפניות הציבור

בשנת 2019 טופלו 5,200 בקשות: 2910 פניות בנושאי נגישות, 2040 פניות בנושאי הפליה, תעסוקה ועוד, ו- 250 בקשות לפטור.

ניתן וחשוב לפנות לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לקבלת מידע, לייעוץ ולהגשת תלונות על אפליה וקשיי נגישות.

אנו נותנים מענה לכלל הציבור, לרבות אנשים עם מוגבלות, אנשי מקצוע ובעלי עסקים. הפניות מתקבלות במוקד שירות ומידע ומועברות לטיפול אצל אנשי המקצוע במחלקות השונות בנציבות. בטיפול בפניות הציבור מתאפשר לסייע לאנשים לפתור בעיות שעולות מהשטח, לעמוד על נושאים רוחביים ובמקרי הצורך להמשיך את התהליך ולהגן על זכויותיו של האדם גם בבית המשפט.

פיתוח המענה לפניות הציבור

בשנת 2019 עשינו פעולות רבות לשיפור, שדרוג והתייעלות של תהליכי הטיפול בפניות הציבור.

בין היתר נערכו הפעולות הבאות:

הפעלת מוקד חיצוני

המענה לפניות ציבור הועבר למוקד הפניות של אגף השירות במשרד המשפטים. לאחר מענה ראשוני, פניות המצריכות המשך טיפול מנותבות על ידי צוות המוקד לגורמי המקצוע הרלוונטיים.

תכנית הכשרה

לצוות בתחום השירות, יחד עם אגף השירות פרסום אמנת שרות.

מבנה המחלקה.

הקמת תפקיד חדש של מנהל/ת פניות ציבור, ואיוש המשרה.

כתיבת הידע

בצורת "שאלות ותשובות", אשר מאפשר למוקד לענות על יותר ממחצית הפניות.

המשך הפעלת

מוקד בשפת

סימנים

פעם בחודש

אמנת השירות החדשה

**הפניות חולקו למספר סוגי פניות בכל סוג נקבע
זמן תגובה מקסימלי לפי מורכבות המענה:**

פניה מסוג מידע

עד יומיים

פניה מסוג ייעוץ או שאילתא

21-45 ימי עבודה

פניה מסוג תלונה

עד 53 ימי עבודה מיום תחילה עד סיום הטיפול או העברה לתביעה

פניה מסוג בקשת פטור

45/60 ימים כקבוע בחוק

פניה מכוח חוק חופש המידע

עד 30 יום (מוגשת למשרד המשפטים)

**בשנת 2019 נוסחה, הוטמעה ופורסמה
אמנת שירות חדשה לפניות הציבור.
האמנה קובעת כי הטיפול יבוצע על פי מספר
ערכי ליבה, ובזמני טיפול שנקבעו מראש.**

ערכי הליבה לטיפול בפניות:

ממלכתיות

מקצועיות

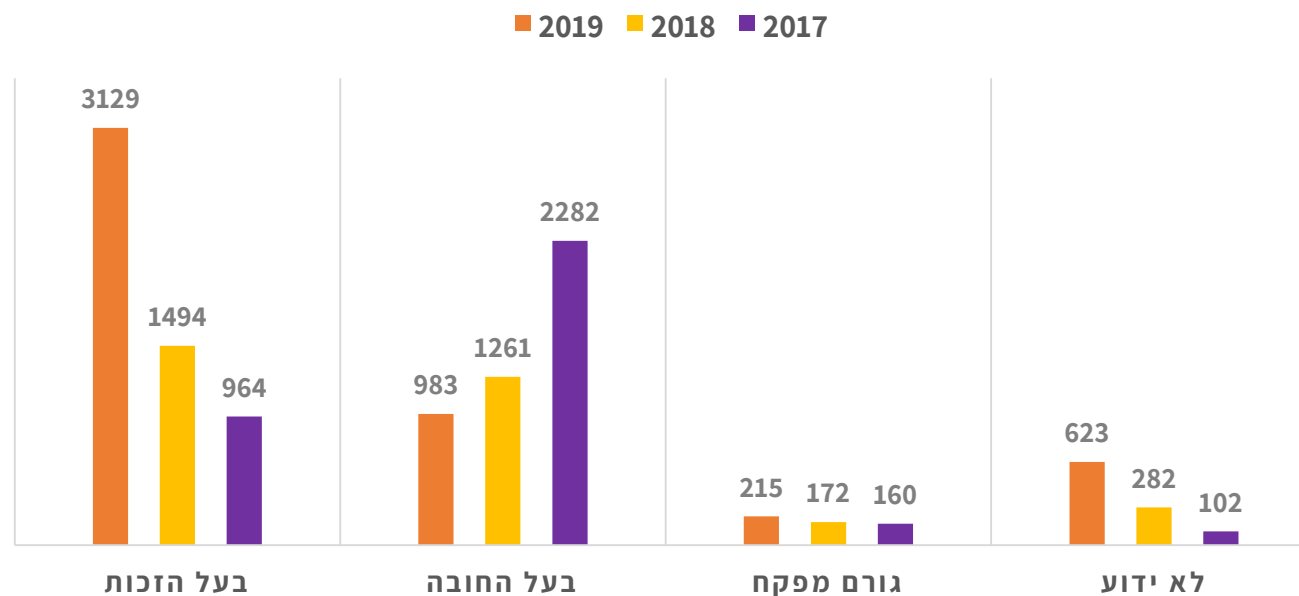
יחס אישי

עלייה במספר הפונים הפועלים לקידום זכויותיהם

אחד המטרות שהציבה לעצמה הנציבות בשנים האחרונות היא להביא לכך שאנשים עם מוגבלות יכירו בזכויותיהם החוקיות ויפעלו על מנת לממשן. המטרה הייתה להגדיל את מספר הפניות מאנשים עם מוגבלות. אכן, בשנים האחרונות הייתה עליה חדה במספר הפונים שמוגדרים כ"בעל הזכות" וכן בשיעורם מכלל הפונים.

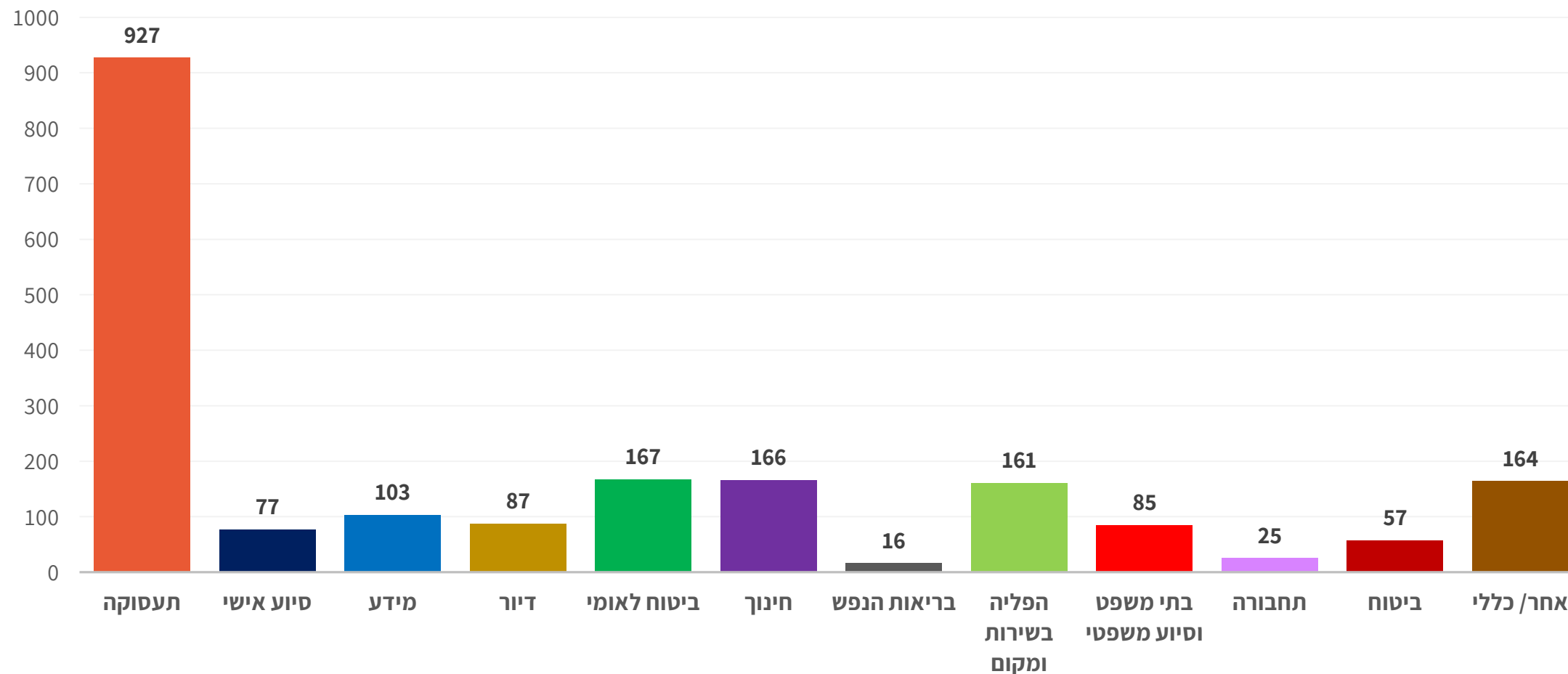
בשנת 2017 רק 964 (27%) מהפונים בתחום הנגישות היו "בעל הזכות", בשנת 2018 נרשמה עליה חדה במספרם ל- 1494 פונים (שהיוו 47% מכלל הפונים).
בשנת 2019 מגמה זו הלכה והתחזקה כאשר כמות הפניות של בעלי הזכות הוכפלה ל- 3,129 (המהווים 63% מן הפונים).

הגורם הפונה 2017-2019

פילוח פניות ציבור בנושאי הפליה, תעסוקה, מידע:

נושאי פניות 2019

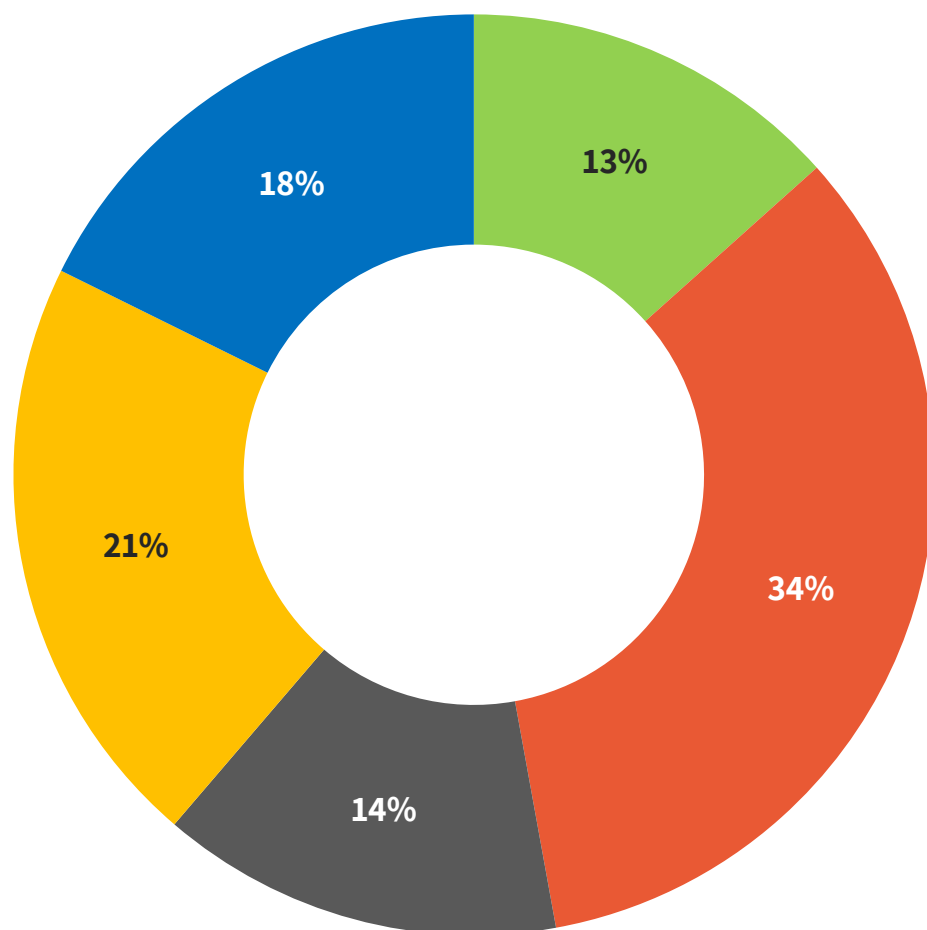
פילוח נושאי פניות בתחום התעסוקה:

בשנת 2019 כ-45% מהפניות בתחומי החיים השונים היו בתחום התעסוקה (927 פניות).

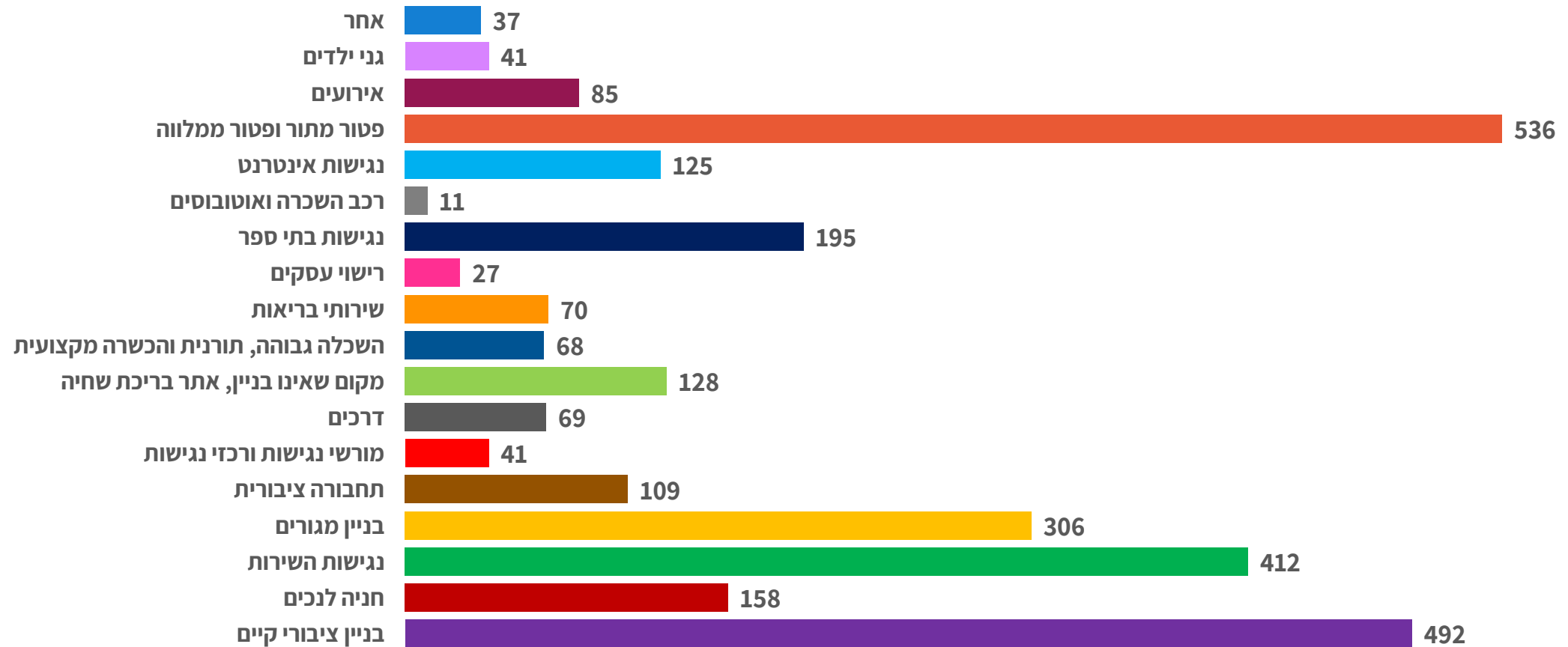
הפניות מתקבלות מאנשים שזכויותיהם בתחום התעסוקה הופרו ואשר מבקשים מידע למימוש זכויותיהם ו/או סיוע מול המעסיק. חלק מן הפניות נפתרות על ידי טיפול משפטי, חלקן מצריכות מעורבות מקצועית וחלקן מועברות לשלב התביעה.

להלן פירוט התחומים השונים בהם מתקבלות פניות בתחומי התעסוקה:

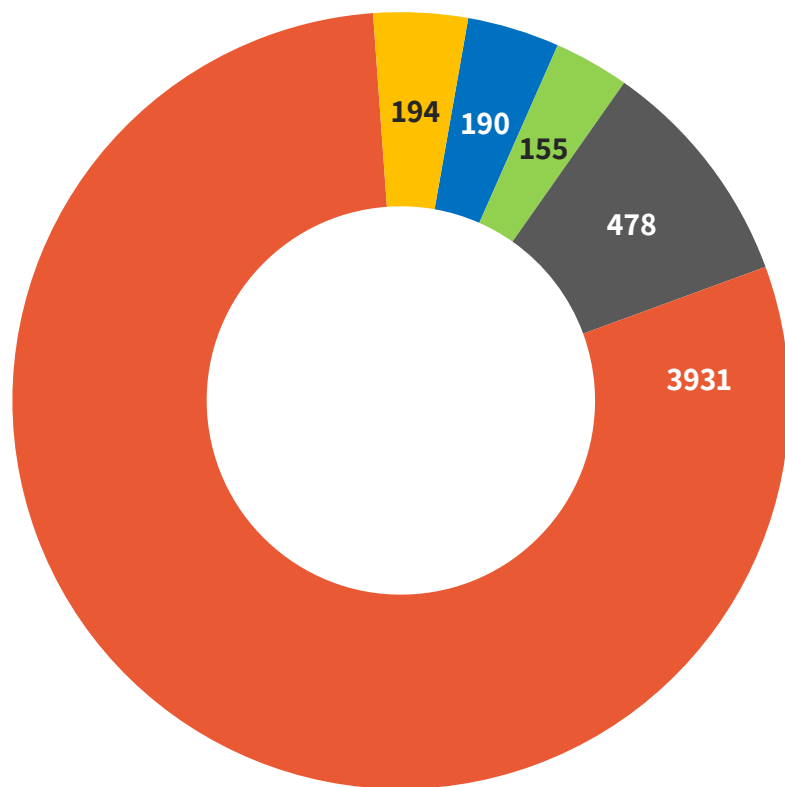
- הסכמי העסקה, ייצוג הולם והעדפה מתקנת
- זכויות בני משפחה (כולל סיוע לילד עם מוגבלות)
- התאמות
- הפליה (כולל פיטורין)
- מידע כללי

פילוח פניות ציבור בתחומי נגישות:

פילוח פניות בתחום נגישות לפי הגורם הפונה:

79% מהפניות היו מגורמים פרטיים

10% מתכננים

4% רשויות מקומיות וארגונים

3% גופים ממשלתיים

■ ארגונים ■ גופים ממשלתיים ■ מתכננים ■ גורמים פרטיים ■ רשויות מקומיות

דוגמאות לפניות בנגישות השירות – שפת סימנים

פניה בנושא נגישות השירות ברשויות מקומיות

לפני מספר חודשים פנתה אלינו תושבת רשות מקומית גדולה עם מוגבלות בשמיעה אשר נדרשת להגיע מעת לעת לפגישות במחלקת הרווחה של העיריה. הפונה, המתקשרת באמצעות שפת הסימנים, שאלה מי אחראי לממן את שירותי התרגום לשפת הסימנים בפגישות הללו. פנינו אל העירייה והבהרנו להם כי לפי החוק והתקנות מחובתם לספק ולממן שירותי תרגום לשפת הסימנים למקבלי שירות שלהם שהם אנשים עם מוגבלות. לאחר דין ודברים הודיעה העירייה כי בכוונתה לממן מעתה ואילך את שירותי התרגום לשפת הסימנים לכלל תושבי העיר עם מוגבלות בשמיעה.

לפי תקנות נגישות השירות שנכנסו לתוקף בשנת 2013, חובתו של נותן השירות היא לתת התאמות נגישות, ובין היתר תרגום לשפת הסימנים, למקבלי השירות, וזאת ללא קשר לכך שלעיתים האדם עם המוגבלות זכאי גם לסיוע של גורם ציבורי כלשהו כגון משרד הרווחה או המוסד לביטוח לאומי.

דוגמאות לפניות שטופלו – לימודים, קורסים ובחינות

התאמות בבחינות לשכה

מ' הייתה צריכה לגשת למבחני לשכת עורכי הדין במועד קיץ 2019. לאחר לימודים ארוכים ושנת התמחות באחת מהמחלקות במשרד המשפטים, היא פנתה למדור התאמות נגישות בלשכה, שם נמסר לה כי בקשתה תידון לקראת מועד הבחינה. הואיל ולא יכלה להתחיל ללמוד לבחינה מבלי לקבל תשובה אודות התאמות הנגישות, מ' פנתה אלינו. אנו פנינו בכתב ללשכת עורכי הדין בנושא על מנת לקדם פתרון יעיל ורלוונטי לפונה.

לאחר התכתבויות רבות ומשא ומתן מול הלשכה, כונסה הוועדה הבודקת את נושא ההתאמות באופן מידי, והוכרע כי הפונה תקבל את התאמות הנגישות המתאימות.

"במשך כ- 10 חודשים, נלחמתי עם לשכת עורכי הדין להקלות ולפיצול הבחינה וזאת בשל מוגבלות שאינה נראית לעין, במשך 10 חודשים מכתבים, מיילים, שיחות ופניות לכל גורם אפשרי אך ללא הצלחה..... אך במשך חודשיים, הפלא ופלא, הנציבות הצליחה ליצור סוג של שינוי והקשבה ובעצם הפנמה שיש אנשים שונים, אך קיימים ובעלי זכויות וביחד הצליחו להעלות חיוך על פניי בתוך חודשיים הבעיה נפתרה.

בעיה שבעצם מבהירה שגם אנשים עם מוגבלות יכולים להצליח, יכולים להתקדם ויכולים לעמוד על זכויותיהם, וכן אם קשה זהו אכן הגוף שיעמוד לצדכם, עם המון אמפתיה וסימפתיה וילחם למענכם כפי שעזרו לי אישית. תודה רבה לכם נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות"

דוגמאות לפניות שטופלו – לימודים, קורסים ובחינות

קורס קולנוע

ל' הוא מורה שביקש להירשם לקורס בנושא קולנוע, אותו הציעה הסתדרות המורים לצורך צבירת נקודות לגמול השתלמות. בהיותו אדם חירש, ל' זקוק לתרגום לשפת הסימנים על מנת להבין את הנאמר בהרצאות ולהשתתף בהן באופן שוויוני ומלא. לכן, הוא פנה אל הסתדרות המורים כדי לבקש שיסדירו את התרגום עבורו, אך בקשתו סורבה. בעקבות סירובה של ההסתדרות, ל' פנה אלינו - לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. אנו פנינו אל הסתדרות המורים בעניינו והבהרנו את חובתה כנותנת שירות ציבורי – לתת התאמות נגישות בקורסים שהיא מציעה.

לאחר התערבותנו הוסדר התרגום לשפת הסימנים לאורך כל הקורס.

הסמכה בפיזיותרפיה

בחודש נובמבר 2019 הגיעה אל הנציבות פנייה של מתמחה בפיזיותרפיה, שעמד לגשת לבחינות ההסמכה הנערכות על ידי משרד הבריאות. הפונה ביקש את עזרתנו בקבלת התאמות הנגישות שהיו נחוצות לו על מנת להיבחן בצורה שוויונית עם יתר חבריו לכיתה, מבלי שלקות הלמידה שלו תעמוד בדרכו. אנו מיהרנו ופנינו לאגף רישוי המקצועות הרפואיים והסברנו את החובה החוקית לספק התאמות ואת חשיבותן. לבסוף הם הורו על מתן ההתאמות כנדרש בתקנות הנגישות לשירות.

כבקשתו של הפונה, בימים אלו אנו ממשיכים לפעול מול האגף על מנת להבטיח שנושא התאמות הנגישות בבחינות הסמכה יוסדר בכללותו לכלל המקצועות הרפואיים מבלי שתידרש התערבותנו לכך.

דוגמאות לפניות שטופלו בנגישות פיסיית

העדר נגישות בבית עלמין

אל הנציבות פנתה אישה עם מוגבלות בניידות, המתנייעת בכסא גלגלים, משום שבעת שביקשה לעלות לקבר בעלה המנוח, גילתה שלהפתעתה שהדרך הנגישה שהובילה אליו נחסמה. בבירור שנערך עלה כי בניגוד להוראות התקנות, חברה קדישא חפרה שורה חדשה של יציקות בטון שהוכנו לקבורה באמצע הדרך הנגישה וייעדו אותן לקבורה.

הנציבות פנתה באופן מיידי לחברה קדישא על מנת למנוע מצב בלתי הפיך שבו תבוצע קבורה בחלקות חדשות אלו, והדרך תישאר חסומה עבור הפונה. חברה קדישא מיהרו להתנצל ולתקן את הליקוי ואף התקינו במקום דרך נגישה רחבה ומשודרגת המתאימה למתנייעים בכיסאות גלגלים.

העדר נגישות במלון

אל הנציבות פנתה אשה עם מוגבלות בניידות, שהתארכה במלון בים המלח. לפני שהזמינה את החדר ביררה לפרטי פרטים על הנגישות בחדר ובבריכת השחייה ונאמר לה שישנה נגישות מלאה. למרות זאת הפונה נתקלה בליקויי נגישות רבים, הן בחדר והן בחלקים המשותפים של בית המלון, ולכן התקשתה ליהנות משהותה במלון.

בעקבות הפניה נערך פיקוח במקום על ידי מפקחת הנגישות של הנציבות אשר אימתה את הליקויים עליהם הצביעה הפונה ואף מצאה ליקויים נוספים. תהליכי האכיפה אל מול המלון נמשכים.

דוגמאות לפניות שטופלו בחינוך

שיבוץ והשמה

בנציבות התקבלה פנייתם של הורים לילד בן שש, עם אוטיזם, שוועדת השמה הפנתה לבי"ס לחינוך מיוחד. הרשות המקומית, האחראית על שיבוצו בבית הספר, הודיעה להורים כי לא נמצא עבורו מקום שם, ודרשה מהם להשאירו שנה נוספת בגן, על אף שהתאים לכיתה א'. הנציבות ראתה בחומרה את הדרישה להשאיר את הילד שנה נוספת בגן רק מטעמי פרוצדורה, ודרשה מן העיריה לשבץ את הילד בכיתה ובבית הספר המתאים לו כפי שנקבע בוועדת ההשמה.

בעקבות פניית הנציבות, העירייה פעלה לשיבוץ הילד והוא החל ללמוד בכיתה א' יחד עם בני גילו.

כיתה אקוסטית לילד על הרצף האוטיסטי

הורים של ילד על הרצף האוטיסטי פנו לנציבות לגבי הנגשה אקוסטית בבית הספר לבנם. הואיל וכיתה אקוסטית היא התאמה המסופקת באופן שגרתי לילדים עם מוגבלות שמיעה, המאפשרת להם סביבה שקטה יותר בה התפקוד השמיעתי טוב יותר, התעוררה השאלה האם הזכאות לכיתה אקוסטית היא רק לילדים עם מוגבלות שמיעה או גם לילדים על הרצף האוטיסטי. תשובת הנציבות הייתה שיש לפעול לפי חוות דעת איש המקצוע בתחום לגבי צרכי הילד ואין לקשור התאמה מסוימת רק לסוג מוגבלות מסוים דווקא.

לאחר פעילותנו מול העירייה בנושא, סודרה ההנגשה האקוסטית לתלמיד.

דוגמאות לפניות בהפליה במתן שירות ציבורי

הנפקת כרטיס אשראי בשפת סימנים

בנציבות התקבלה פניה מאישה חירשת שביקשה להנפיק כרטיס אשראי בעמדה ייעודית להנפקת כרטיסי אשראי שהוצבה בסופרמרקט באחת משרתות השיווק, כאשר בנה מסייע לה בתרגום לשפת הסימנים. הפקידה סירבה להנפיק לאשה את התעודה בטענה שבשל חיסיון מידע, על האישה לפעול באופן עצמאי ופרטי להנפקת כרטיס האשראי ולא בסיוע בנה.

לאור טענה זו, ביקשה בנה של הפונה כי חברת האשראי או רשת השיווק יספקו לאמו מתורגמן בשפת הסימנים על מנת שתוכל לקבל את השירות. הנציגה סירבה בטענה שאין לחברה נציג שיוכל לתרגם לשפת הסימנים.

הנציבות פנתה לחברת האשראי בהבהרה שאי מתן שירות ציבורי לאדם עם מוגבלות מחמת מוגבלותו, בין אם מדובר בסירוב להנפיק את הכרטיס ובין אם בסירוב לאפשר לאדם

לפעול עצמאית להנפקתו באמצעות מתורגמן לשפת סימנים, היא הפליה חמורה ואסורה ובגינה ניתן לפעול משפטית כנגד החברה.

בעקבות פניית הנציבות, התנצלה חברת האשראי בפני הפונה והציעה לה לקבל באופן מידי כרטיס אשראי. בעקבות המקרה חודדו הנהלים וההדרכות לנציגי החברה תוך דגש למתן שירות ציבורי שוויוני לאנשים עם מוגבלות ואיסור הפלייתם מחמת מוגבלותם.

דוגמאות לפניות שטופלו בתעסוקה

פנינו למעסיק בדרישה להשאיר את הפונה בעבודה. בעקבות פנייתנו החליט המעסיק להשאיר את העובד במקום העבודה ולהעניק לו קביעות.

פקח תנועה

בנציבות התקבלה פנייה של אדם עם מוגבלות פיזית שאינה נראית לעין, שביקש לעבוד כפקח תנועה. הוא זומן לקורס ההסמכה, ובמהלכו מילא טפסים שבהם דיווח על קבלת קצבת נכות. בסמוך למילוי הטפסים הופסקו לימודיו, ובקשתו לספק מסמכים רפואיים לגבי כשירותו לשמש כפקח תנועה, נדחתה. הנציבות הסבירה למעסיק כי דחייתו של אדם רק על בסיס היותו אדם עם מוגבלות עלולה להוות הפליה, ודרשה כי ייבחנו מסמכיו הרפואיים של הפונה בטרם תתקבל החלטה על המשך לימודיו. **משהמציא הפונה לחברה אישור של רופא תעסוקתי, לפיה הוא כשיר לשמש כפקח תנועה, הוחזר הפונה ללימודי ההסמכה.**

מעבר מחוזה ארעי לחוזה קבוע בבנק

בנציבות התקבלה פנייתו של אדם עם מוגבלות בראיה המתגורר בפריפריה ועובד בסניף בנק, אשר זומן לשימוע לקראת סיום חוזה ההעסקה הארעי שלו, וביקש כי נסייע לו להישאר במקום העבודה. לפונה היו הערכות עובד טובות מאוד שקיבל בשנות עבודתו, הוא סיפר כי חלק מהעובדים הארעיים האחרים, שגם החוזה שלהם עומד להסתיים, הושארו והועברו למעמד קבוע במקום העבודה, וכן סיפר כי ביקש מהמעסיק להעבירו למעמד קבוע, נוכח היותו אדם עם מוגבלות שיתקשה מאוד במציאת עבודה, אך המעסיק סירב בטענה שעליו לצמצם בהסבת עובדים ארעיים למעמד של עובדים קבועים. נוכח שביעות הרצון של המעסיק מעבודתו של הפונה, מכיוון שהמעסיק החליט להשאיר עובדים ללא מוגבלות ואף להעבירם לתפקיד קבוע, ומכיוון שבמקרים של פיטורי צמצום עמדת בתי המשפט היא שכלל שהמעסיק אינו עומד בחובת הייצוג ההולם, עליו לפטר עובד עם מוגבלות בעדיפות אחרונה.

דוגמאות לפניות בהפליית אדם עם כלבי נחייה

תביעה שהוגשה ב - 2019

הוגשה תביעה בשם אישה עיוורת עם כלב נחייה שלא אפשרו לה לעלות לאוטובוס בכפר סבא. הנהג דרש שהכלב יהיה עם זמם וסירב להתחיל בנסיעה, הוא הוריד את כל הנוסעים שחלקם כעסו, קיללו ואף היכו את הכלב. בסופו של דבר, שוטרים הורידו את האישה עם הכלב מהאוטובוס והאוטובוס נסע.

תיקים שנסגרו:

- אדם שהנהג סירב לנסוע אם לא יישב בספסל האחורי, עד לקבלת הנחיה מהמפקח הבכיר, נסגר בפיצוי של 7,000 ₪ עוד בטרם הגשת התביעה.
- פשרה בסך 15,000 ₪ בתביעה שהגשנו כנגד נהג מונית אשר סירב להסיע אישה המלווה בכלבת נחייה.
- פיצוי של 23,000 ₪ עקב הפליה של אדם עם כלב נחייה במונית.

חוק איסור הפליית אנשים עם עיוורון המלווים בכלבי נחייה, אוסר הפליה בכניסה למקום ציבורי גם לאנשים הנעזרים בכלב, וגם לכלבים בתהליכי אימון. עם זאת, אנשים המסתייעים בכלב נחייה נתקלים כל העת בקשיים ובהפליה בעיקר בנסיעה בתחבורה ציבורית ומוניות.

נסיעת אדם עם כלב נחייה באוטובוס

אדם עיוור, המלווה בכלב נחיה, נדרש על ידי נהג אוטובוס שלא לעלות לאוטובוס או לחילופין לשבת עם כלבו בחלקו האחורי, וכשהסביר לנהג כי מדובר בכלב נחיה, וביקש לשבת עמו בקדמת האוטובוס, דומם הנהג את המנוע וסירב להמשיך בנסיעתו. הנציבות ראתה בחומרה את התנהלות הנהג, והחליטה להגיש תביעה כנגדו וכנגד חברת האוטובוסים.

לאחר משא ומתן בין הנציבות לחברה, החליטה החברה לפצות את הפונה בסכום כספי נכבד.

תביעות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

תביעה אזרחית, פלילית והגשת עמדות בהליכים משפטיים

הנציבות מגישה תביעות ומטפלת בתיקי תביעה בתחומים הבאים:

תביעות
אזרחיות
בנושאי
הפליה
ונגישות

תביעות
ייצוגיות וכתבי
אישום
פליליים

תביעות בשם
אנשים עם
מוגבלות
בתעסוקה

הנציבות מעורבת בתיקים המתנהלים בבתי המשפט ובכלל זה:

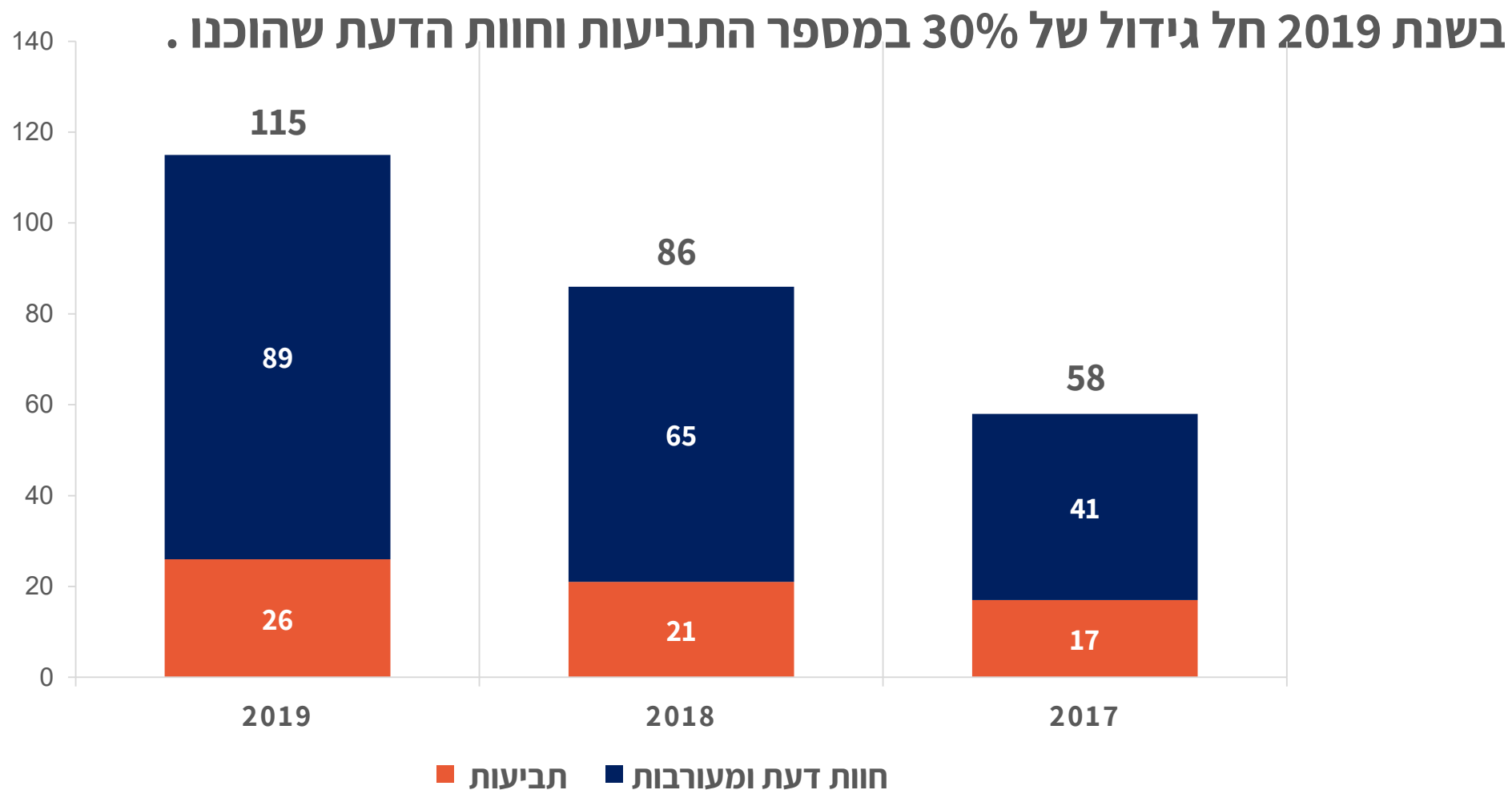
מגישה עמדות לבתי
המשפט בתיקים
שונים כ"ידיד בית
משפט".

שותפה בגיבוש עמדת
המדינה במענה
לעתירות לבג"צ.

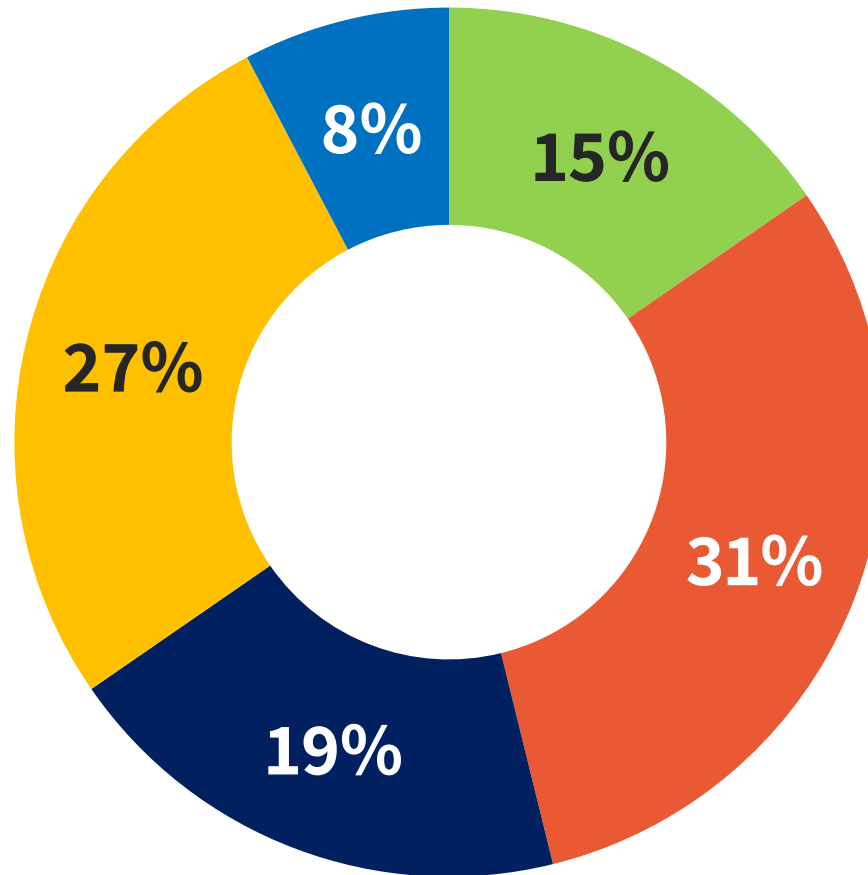
שותפה בעתירות
מנהליות ובתביעות
המוגשות נגד המדינה
בנושאים הרלוונטיים
לפעילות הנציבות.

מטפלת בעתירות נגד
הנציבות

עלייה במספר התביעות וחוות דעת

נושאי תביעה בשנת 2019 מתוך 26 תיקים

■ נגישות פרטנית בחינוך ■ תעסוקה ■ נגישות ■ הפליה ■ אחר

דוגמאות לתיקים שנסגרו ב-2019

היעדר נגישות לחדר מלון

בתביעה שהוגשה בשנה שעברה ונסגרה השנה, נקבע שרשת מלונאות ונופש תשלם קנס בסך 40,000 ש"ח עקב ליקויי נגישות שהתגלו בשני פיקוחים עוקבים בשנים 2016 ו-2017 בבית מלון בנתניה.

יודגש כי עוד לפני הגשת התביעה הספיקו הנתבעים לתקן את כלל הליקויים בבית המלון ולמרות זאת ביקשנו כי ישולם פיצוי גבוהה מאחר ומדובר במבנה חדש שהיה אמור להיות נגיש באופן מלא עם קבלת תעודת גמר ולפני פתיחתו לקהל.

ליקויי הנגישות שנמצאו בבניין היו רבים ומשמעותיים, ופגעו בנגישותו של הבניין והשירות הניתן בו. כך לדוגמא חסרו מאחזי יד, נעדר שילוט הכוונה לשירותים בלובי המלון, מערכות עזר לשמיעה לא הותקנו, הוצבו דלתות שאינן עומדות בתקן ולא היה אמצעי גישה לתוך המים בבריכה.

היעדר נגישות בספא

פיצויים בגובה 30,000 ש"ח ישולמו לנערה עיוורת המתניידת בכסא גלגלים, ע"י ספא שלא הנגיש את מלתחותיו.

כך קבע בית המשפט בהסדר פשרה בעקבות תביעה שהוגשה על ידי נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. העיסוי שהוזמן כמתנת יום הולדת, הפך במהרה לסיוט משהתברר שלמרות שהובטח, מלתחות המתחם כלל אינן נגישות, ופעולות שגרתיות כהתארגנות ורחצה הפכו למשימות מורכבות ומבישות.

פיצוי בתחום תעסוקה

בפשרה בטרם הגשת תביעה זכה סטודנט עם מוגבלות שעבד במשרד ממשלתי ופוטר פיצוי של 55,000 ש.

דוגמאות לתיקים שטופלו במהלך 2019

היעדר נגישות לבית עלמין

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות הגישה תביעה בסוף שנת 2018 בעניין אישה המשתמשת בכיסא גלגלים, אשר אביה ז"ל נקבר במבנה חדש של קבורה בקומות, בלי מעלית. בתו של המנוח, המתניידת באמצעות כיסא גלגלים ממונע וכבד, נאלצה לעלות את שש הקומות המובילות לחלקת הקבר, תוך שהיא מסתייעת ברמפות ידניות שהיו ברכבה ובאנשים שהגיעו ללוויה. זאת בקושי רב ותוך סיכון עצמי ותוך פגיעה בכבודה ובעצמאותה ואף ויתור מכורח על מספר טקסי אזכרה.

לאחר קבלת הפנייה, בירור והתכתבות מול חברת קדישא, הוגשה תביעה על ידי הנציבות בנושא נגד חברת קדישא ושלושה נושאי משרה על בנייה והפעלה של מקום ציבורי שאינו מונגש לאנשים עם מוגבלות בהתאם להוראות הדין.

במסגרת תביעה זו, קיבל בית המשפט את עמדתה של נציבות שוויון, וקבע כי הנציבות מוסמכת להגיש תביעה בעניינו של אדם, גם אם אותו אדם לא הגיש תביעה בעצמו. בנוסף, בית המשפט קבע בהחלטתו קביעות כלליות חשובות, הן על חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות והן על מעמדה ותפקידה החשוב של הנציבות.

"חוק השוויון נחקק כדי לתת מענה לפער שהיה קיים בין הרצוי למצוי במצבם של אנשים עם מוגבלות במדינת ישראל בכל תחומי החיים...לנציבות ניתנו בחוק השוויון סמכויות חקירה ואף סמכות להגיש כתב אישום במקרים מסוימים...סמכויות אלה הינן סמכויות חריגות ומרחיקות לכת וזו בדיוק הייתה כוונת המחוקק; להעמיד מנגנוני אכיפה אפקטיביים כדי ליצור שינוי בפועל...".

תיק שהוגש ב-2019

הפליה בתעסוקה

תביעה הוגשה בשל אפליה של בחורה צעירה עם מוגבלות נפשית אשר לאחר שמוגבלותה התגלתה פוטרה. התובעת התקבלה לעבודה ושובצה למשמרות כמוכרת בחנות. במשך השבועות הראשונים לעבודתה לא התעוררה כל בעיה ולא התבקשה לבצע קורסים או מבדקים נוספים. כאשר ניגשה למלא טופס 101 התברר למעסיק שהיא מקבלת קצבת נכות. מנהלת החנות חקרה אותה שתי וערב על מהותה של הקצבה והתובעת אמרה כי מדובר בנכות על רקע נפשי. כמובן ש'חקירה' זו אסורה ומהווה אפליה בפני עצמה. לאחר מכן, הודיעו לה כי לא תשובץ למשמרות נוספות בתירוצים והסברים שונים, וכן הוסבר לה כי עליה לעבור מבחנים נוספים כדי לעבוד בחנות.

תיק שטופל ב-2019

היעדר נגישות בתא שירותים

תביעה בתיק הוגשה על ידי הנציבות לאחר שפנה אליה אדם עם מוגבלות המתנייד באמצעות כיסא גלגלים, בתלונה על ליקויי נגישות בקניון מלחה שבבעלות קבוצת עזריאלי כאשר הליקויים כללו, בין היתר, דלת בשירותים שנפתחת כלפי פנים ואינה מאפשרת תנועה בתוך התא. בעקבות התלונה ביצעה הנציבות פיקוח במקום.

התביעה הוגשה והפיצוי נקבע על אף שהליקויים תוקנו ע"י הנתבעים זמן קצר לאחר ביצוע הפיקוח בקניון. בית המשפט אישר הסכם פשרה לפיו קבוצת עזריאלי תשלם פיצויים לתובע על סך 13,000 ש"ח.

דוגמאות לתיקים שהוגשו ב-2019

העדר נגישות במוניות

תביעה בסדר דין מהיר לבית משפט השלום ברחובות, נגד שני נהגי מונית אשר גבו מאישה עם מוגבלות המתניידת באמצעות כיסא גלגלים, מחיר מופקע של 250 ₪ עבור נסיעה במונית נגישה, הלוך ושוב, בעיר רחובות.

התיק נסגר בפשרה בסך 15000 ₪ והתחייבות להימנע מהפקעת מחיר והפליה בעתיד.

היעדר אוטובוסים נגישים להשכרה

תביעה ראשונה הוגשה בעניין השכרת אוטובוסים. בשני פיקוחים טלפוניים שלנו – החברה דרשה מחיר מופקע על אוטובוס נגיש ביחס לאוטובוס שאינו נגיש.

מיד לאחר המצאת התביעה ביקשו החייבים להגיע להסדר, סוכם על פשרה בסכום המקסימלי שבו הוגשה התביעה - 62,500 ₪ בנוסף להתחייבות לקיים את התקנות והחוק ולא לדרוש מחיר גבוה יותר עבור אוטובוס מיוחד.

דוגמאות לתיקים שהוגשו ב-2019

הפליה בבנק מזרחי טפחות

התביעה בסך 125,000 ₪ כנגד בנק מזרחי טפחות, בגין הפליה במתן שירות ציבורי: סירוב לפתיחת חשבון בנק לאדם עם מוגבלות נפשית מחמת מוגבלותו. וזאת באופן חריג, לאחר מותו של האדם.

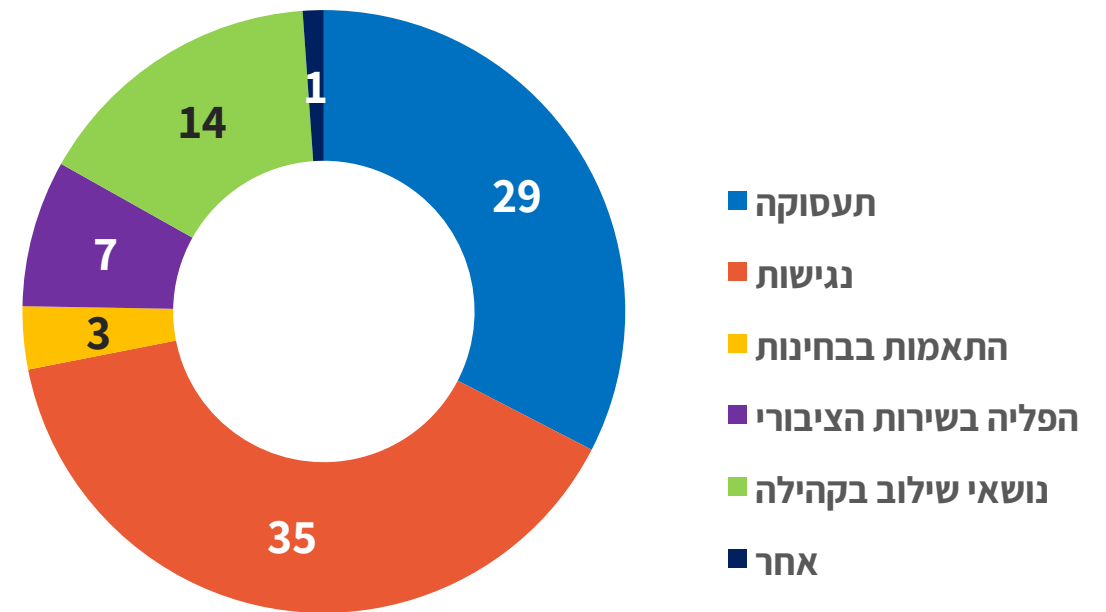
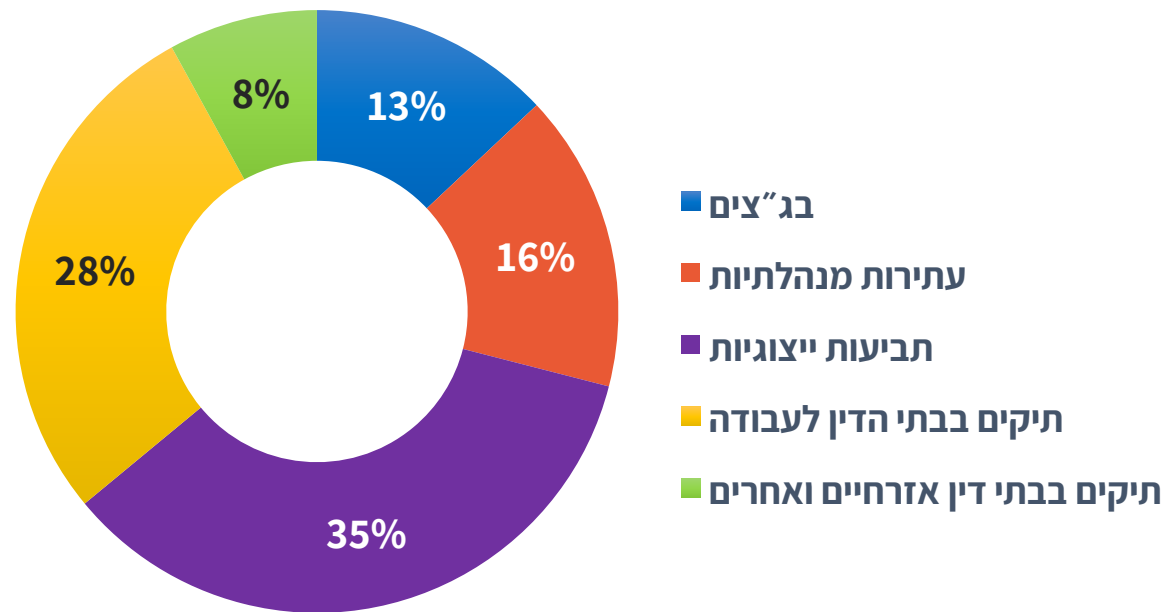
האירועים המתוארים בכתב התביעה התרחשו בחודש דצמבר 2016, כאשר יריב (שם בדוי) הגיע לסניף של הבנק במרכז הארץ במטרה לפתוח חשבון עובר ושב. בשלב מסוים, לאחר שהפקידה החלה לטפל בעניינו, ציין כי ההכנסה העיקרית שתיכנס לחשבון תהיה קצבת נכות של המוסד לביטוח לאומי. בתגובה לדבריו ובניגוד לחוק, ביקשה הפקידה פרטים נוספים אודות הסיבה לקבלת הקצבה. משסיפר כי הוא מתמודד עם מוגבלות נפשית, חדלה את הטיפול הענייני בבקשתו. מרגע זה ואילך הפך השיח לסטיגמתי ופוגעני ויריב אף נדרש להמציא אישור פסיכיאטר בטרם ייפתח עבורו חשבון.

כך הפך יריב מלקוח פוטנציאלי ככלל האדם, למרואיין הנזקק להוכיח את יכולותיו.

בכתב התביעה שהוגש לבית משפט השלום בחיפה על ידי נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, נטען כי התייחסות הבנק אל יריב באמצעות הפקידה הייתה מפלה. לא הייתה כל הצדקה לדרוש מסמכים כלשהם לנוכח יכולותו של האדם לבצע הליכים מסוג זה, ומכיוון שלא עלתה מהשיחה כל הצדקה להצבת תנאים מיוחדים לפתיחת חשבון. התנאים שהוצבו, נדרשו אך ורק בשל היותו אדם עם מוגבלות נפשית.

פילוח עמדות וחוות דעת

בשנת 2019 הוגשו עמדות ב 89 תיקים, מתוכם 7 הוגשו לבתי המשפט, ו- 82 לפרקליטות. 8 מתוך התיקים היו הליכים נגד הנציבות. להלן פילוח לפי נושא התיק וסוג התיק:

משפט פלילי

שיפור וייעול תהליכי אכיפה פליליים

בשנת 2019 פותחו במחלקת נגישות ובמחלקת התביעות נהלי עבודה מפורטים בנוגע לתהליך האכיפה הפלילית, איסוף ראיות וחקירות.

גולת הכותרת של הפעילות – הפקת קורס חוקרים ייעודי לעבודת האכיפה בנציבות. כל מפקחי הנציבות עברו את הקורס.

הליכים נגד מורשי נגישות

לצערנו, נתקלנו במהלך העבודה במספר מקרים של מורשי נגישות אשר "סרחו" בביצוע תפקידם, והפיקו אישורים בהיעדר נגישות בפועל. בשנת 2019 פעלנו עם משרד הרווחה והעבודה להקמת ועדת האתיקה המקצועית אשר תוכל לדון בתלונות כנגד מורשים.

עם הקמת הועדה ומינוי קובלת, הוגשו שלוש פניות.

כתבי אישום בהפליה

בשנת 2019 הוכנו שלושה תיקי הפליה, והם יוגשו בתחילת שנת 2020 לאחר סיום ההליכים הנדרשים להגשתם.

טיפול בתיקים שהוגשו נגד הנציבות

צוות התביעות של הנציבות מטפל גם בעתירות המוגשות נגד הנציבות. בשנת 2019 טיפלנו ב – 8 תיקים כאלו. הטיפול בתיקים מתבצע יחד עם הפרקליטות הרלוונטית.

תביעות שהוגשו נגד הנציבות לצורך שיתופנו בהליך:

- תביעה על פרסומת למזגן טורנדו שלטענת התובע מפלה אנשים עם מוגבלות נפשית.
- תביעה על אי מתן התאמות בבחינות.
- תביעה על היעדר הנגשת בית כנסת.

דוגמאות לתביעות נגד הנציבות שטופלו:

- ערר לוועדה המחוזית על אי נתינת פטור בעניין נגישות מעונות תל-חי
- ערעור לעליון על שכר טירחה שנפסק בתביעה ייצוגית בתיק שבו היינו מעורבים (הנגשת תחנות אוטובוס בחיפה)
- עתירה נגד הנציבות על מתן פטור זמני להנגשת אתר אינטרנט של רשת מסעדות.
- עתירת רשות מקומית נגד הנציבות בעניין חופש מידע – עתירה נגד החלטה שלנו למסור מידע שקשור לאכיפה נגד הרשות

דוגמא לטיפול בערר – מכללת תל חי

ערער שהוגש נגד סירוב הנציבות לתת פטור לבניה שאינה נגישה

לאחר תהליך משפטי שכלל בקשה לפטור, ערעור ותגובה על הערעור, מעונות הסטודנטים החדשים המתוכננים במכללת תל חי יונגשו כפי שהחוק מחייב וייצרו מרחב שוויוני לסטודנטים עם מוגבלות, בני משפחותיהם וחבריהם.

מכללת תל חי ביקשה להרחיב את מעונות הסטודנטים. היא תכננה את המבנה ב-3 קומות ובצורה מיוחדת כך שיצא שלצורך הנגשת שתי הקומות העליונות יידרשו חמש מעליות. לאחר מכן ביקשה, שנציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ייתן לה פטור מהנגשת הקומות העליונות – משום שעלות הקמתן של חמש המעליות הוא גבוה.

הנציב סירב לתת פטור. הוא טען שלא ניתן לקבל ש-10 שנים לאחר חובת הנגישות ייבנה בניין חדש בצורה שאינה נגישה. נוסף על כך, מכיוון שהמבנה עוד בשלבי תכנון, כלל

לא ברור מדוע תוכנן המבנה דווקא בצורה שאינה מאפשרת הנגשה.

המכללה המשיכה וערערה לועדה המחוזית לתכנון ובנייה, נגד הסירוב לתת את הפטור המבוקש. בערר היא טענה בין היתר שיש דירות נגישות ומועדון נגיש בקומת הקרקע של המעונות, ושזה אמור לספק את הצרכים של סטודנטים עם מוגבלות.

הנציבות הגישה תגובה תקיפה לערר זה בטענה שאין שום סמכות לדון בערר, אך יותר מכך, משום שלא ניתן לקבל את הגישה שלפיה ב-2019 יכול להיות מתוכנן מבנה שלא תהיה בו נגישות מלאה ובכך ידיר מראש סטודנטים עם מוגבלות ולא יאפשר להם לבקר את חבריהם בקומות העליונות ובכך להתנייד בכל רחבי הבניין באופן שוויוני.

בהמשך לתגובה זו הודיעה המכללה כי היא מבקשת למחוק את הערר, כלומר תנגיש את המעונות כאשר יוקמו.

נגישות אכיפה, פיתוח ידע וקידום הנושא

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

פעילות הנציבות בשנת 2019 במספרים

המפקחים של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות יוצאים לבקרות בשטח, בוחנים את יישום תקנות הנגישות בפועל ומנהלים תהליכי אכיפה כנגד גופים המפרים את התקנות.

מרבית

הפיקוחים בתחומים
הרלוונטיים לחיי
היום יום.

30%

מהפיקוחים
נערכו כתוצאה
מפניות ציבור

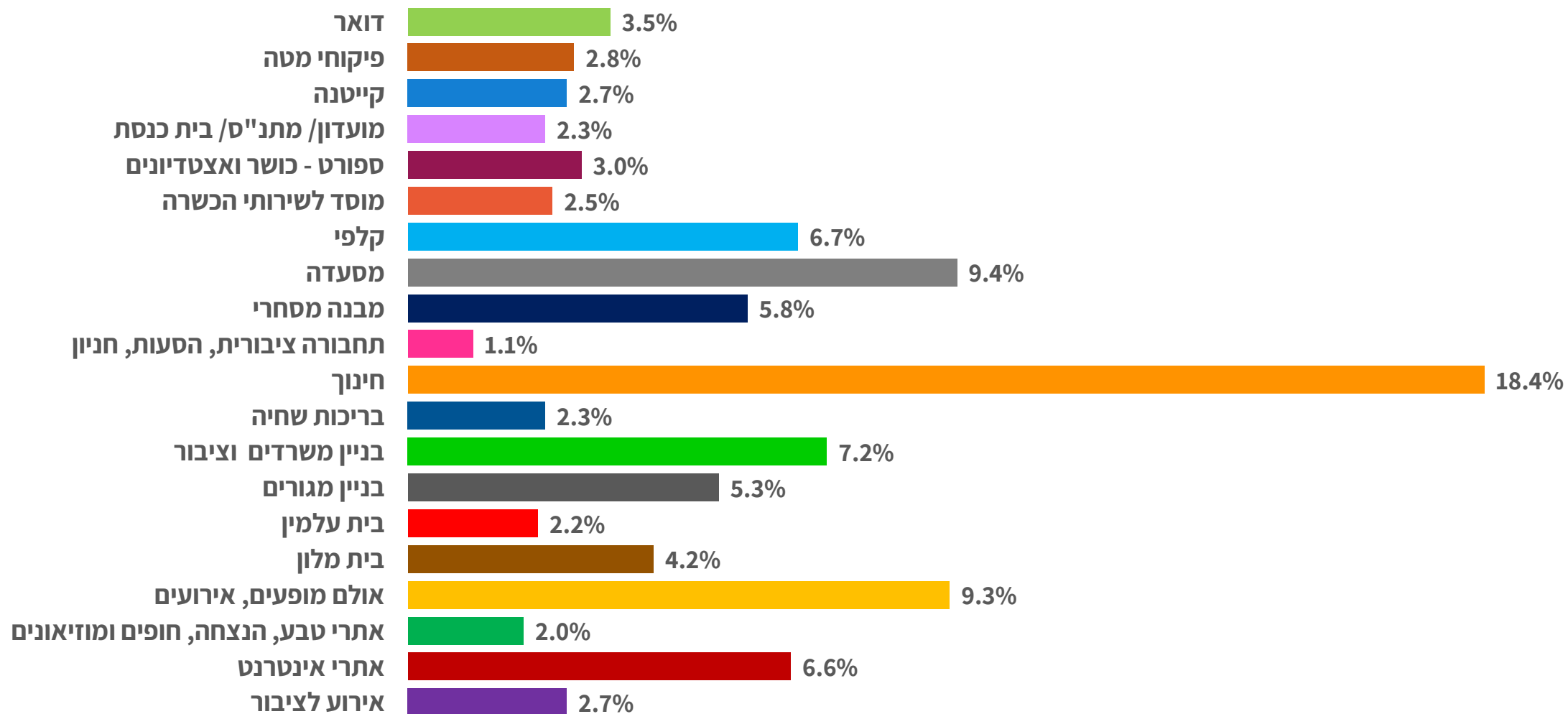
79

צווי נגישות הוצאו

1300

פיקוחים חדשים

אכיפת נגישות באחוזים (נושאים מרכזיים)

פיתוח תחום אכיפת הנגישות

תהליך האכיפה הפלילי
מצריך רמה גבוהה של
איסוף נתונים וראיות.
תהליכים אלו פותחו מאוד
במהלך שנת 2019.

יצירת מערך פיקוחים מורכבים

פיקוחים מורכבים מבוצעים במטה של
גופים גדולים, רשויות מקומיות. גישה זו
מאפשרת התייחסות מערכתית לכלל
רכיבי הנגישות הרלוונטיים באותו חייב.

הטמעת מערכת שח"ר לפיקוח

החל מתחילת ינואר 2019 השתמשו
מפקחי הנציבות במערכת תפעולית
חדשה שפותחה לצורכיהם. המערכת
מאפשרת מעקב מפורט אחר ממצאי
האכיפה ותהליך האכיפה.

שימוש בטאבלטים לצורך אכיפה

האכיפה בשטח מבוצעת באמצעות
מכשיר טאבלט אליו מוזנים הנתונים
והתמונות כבר בשטח.

מבצע פיקוח: אירועי יום הזיכרון ועצמאות

בהמשך לפעילויות האכיפה שנערכו בשנים האחרונות, מחלקת הנגישות המשיכה גם בשנת 2019 לנקוט בפעילויות אכיפה הן באירועים השונים לציון יום העצמאות ה- 71 למדינת ישראל, והן בבתי העלמין הצבאיים ובאירועי יום הזיכרון. בסה"כ נערכו 25 פיקוחים ונשלחו 22 מכתבי התראה.

מפקחי הנציבות יצאו לסדרת פיקוחים בטכסי יום הזיכרון לבחון את הסדרי הנגישות. ניכר שיפור ברכיבי הנגישות הפיזיים כגון גישה בדרכים נגישות, קיום תא שירותים נגיש וקיומם של מערכות להגברת שמע. עם זאת, עדיין נמצאו ליקויים ברכיבי שירות כמו מושבים נגישים עם מאחזי יד, תימלול תוכן האירוע על גבי מסכים ובשילוט הכוונה לכניסה נגישה לטכס. כמו כן, בפרסומי ההזמנה לא היה פרוט של הסדרי הנגישות או מידע על האופן לבקש התאמות.

בלטו לטובה הטכס ביד לשריון בלטרון, והטכס לחללי ההעפלה והעליה בחיפה.

פיקוח בתחום התרבות

אירוויזיון 2019

בבדיקה שערכה מפקחת הנציבות באירוע האירוויזיון נמצאה נגישות ברמה גבוהה, כולל שילוט מרשים, מגוון התאמות לכל סוגי המוגבלויות ועוד ועוד. זאת בנוסף לשידורים דיגיטליים בשפת הסימנים, תיאור קולי ובפישוט לשוני.

בשנה האחרונה נערכו פיקוחים ב-35 אולמות מופעים, וכן נשלחו 35 מכתבי התראה.

נמצא כי הבעיות השכיחות בהנגשת אירועים כדוגמת הופעות, נובעות לרוב עקב העדר הדרכת עובדים וחוסר מודעות (הנושא לא נלקח בחשבון בשלב תכנון אירוע). אך גם עקב העדר דרישה ובקרה מצד המזמינים. כך, ישנם ליקויים רבים בתחומים משתנים: מערכות הגברה ותמלול, שיווק ופרסום מידע(הכולל גם את פרסום מפת האולם ואיש הקשר), רכישת כרטיסים, פטור מתור, כניסה עם מלווה, חניה נגישה, שירותים נגישים, נגישות לבמה, סידור מקומות ישיבה ועוד...

מבצע פיקוח: בחירות אפריל וספטמבר 2019

בסמוך לקלפי הנגישה על הרשות המקומית לסמן שני מקומות חנייה לנכים, אך בביקורת עלה כי במקומות רבים לא עשו כן.

ניכר כי חלק גדול מהבעיות נבע מהעדר מודעות לנושא. בעקבות הביקורות בחלק מהקלפיות הנגישות בוצעו תיקונים באופן מיידי. למשל באחת הקלפיות, הוחלף שולחן ההצבעה כך שיאפשר טווח הגעה למצביע המתנייד באמצעות כיסא גלגלים. הממצאים הועברו לוועדת הבחירות המרכזית וטרם הבחירות בספטמבר נערכו שוב מספר פגישות הכנה של עובדי נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות עם ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22, בהם חודדו הדגשים ורכיבי הנגישות שיש להקפיד עליהם בהנחיית חברי הקלפיות בשטח.

בבחירות לכנסת ה-22 ממצאי הפיקוחים הראו כי ניכר שיפור בכל הנוגע להכנת הקלפיות הנגישות ותפעולן.

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ביצעה בימי הבחירות לכנסת ה-21 וה-22, ביקורות בקלפיות הנגישות ברחבי הארץ באמצעות מפקחי הנגישות המחוזיים. המפקחים בדקו את מידת ההתאמה לאנשים עם מוגבלות והאפשרות לממש זכותם הדמוקרטית להצביע בבחירות.

ביום הבחירות לכנסת ה-21, הסדרי הנגישות נבדקו ב-17 קלפיות נגישות. בהן נמצא כי ב-5 מהקלפיות (כ-30%) הכניסה לא הייתה נגישה וב-11 מהקלפיות (64%) לא נשמרו חניות נכים כנדרש. המפקחים גם הופתעו לגלות בביקורת כי אחת מהקלפיות שהוגדרו כנגישות בצפון הארץ כלל לא הופעלה ולא היה פרסום מידע על כך לציבור. עוד עלה בביקורות כי בחלק מהמקומות בהם הוצבו קלפיות היה מכשול או הפרש גובה בכניסה לקלפי, או רמפה עם שיפוע גבוה שאינו מאפשר מעבר עצמאי.

פיתוח ידע מקצועי בתחום הנגישות: מורשי נגישות

מורשי הנגישות הם גורמי המקצוע המיישמים את ביצוע תקנות הנגישות הלכה למעשה בשטח. נציבות שוויון זכויות שמה דגש על הקשר עם המורשים ומתן מענה מקצועי לסוגיות העולות מן השטח. נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות משתתפת בתהליך ההכשרה של המורשים ומקיימת עבורם ימי עיון.

בשנת 2019 התקיימו מספר פעולות עבור מורשי הנגישות:

הפצת מידע
למורשים

קיום 2 פורומים
לעדכון המורשים:

- נגישות פרטנית בחינוך
- נטל כבד מידי וחניות נכים

ימי הדרכה
מרוכזים של
הנציבות בקורס
מורשים

כנס שנתי למורשי
נגישות יחד עם
משרד העבודה
והרווחה
בספטמבר 2019

קידום תעסוקת אנשים עם מוגבלות ואכיפת חוק ייצוג הולם בגופים ציבוריים

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

אכיפת חוק ייצוג הולם

אכיפה מול גורמים
שנמצאים בסטטוס
אי עמידה ביעד
ורמת ייצוג נמוכה

פרסום נתוני הייצוג
ההולם לציבור
הרחב, בחודש
אוגוסט 2019

בשנת 2016 בעקבות עבודה אינטנסיבית בכנסת פורסם תיקון 15 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות העוסק בייצוג הולם בגופים ציבוריים. התיקון הוא תוצאה של הצעת חוק פרטית. נציבות שוויון זכויות ליוותה את החקיקה בכל שלביה ותרמה רבות לתוכנה ולהפיכתה לחוק בר יישום ואכיפה. נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אמונה על יישום ואכיפת החוק ועושה שורה של פעולות ליישומו.

הרצאות לממוני
שוויון, מפגשים עם
גורמים בכירים
ברשויות מקומיות,
וגופים ציבוריים

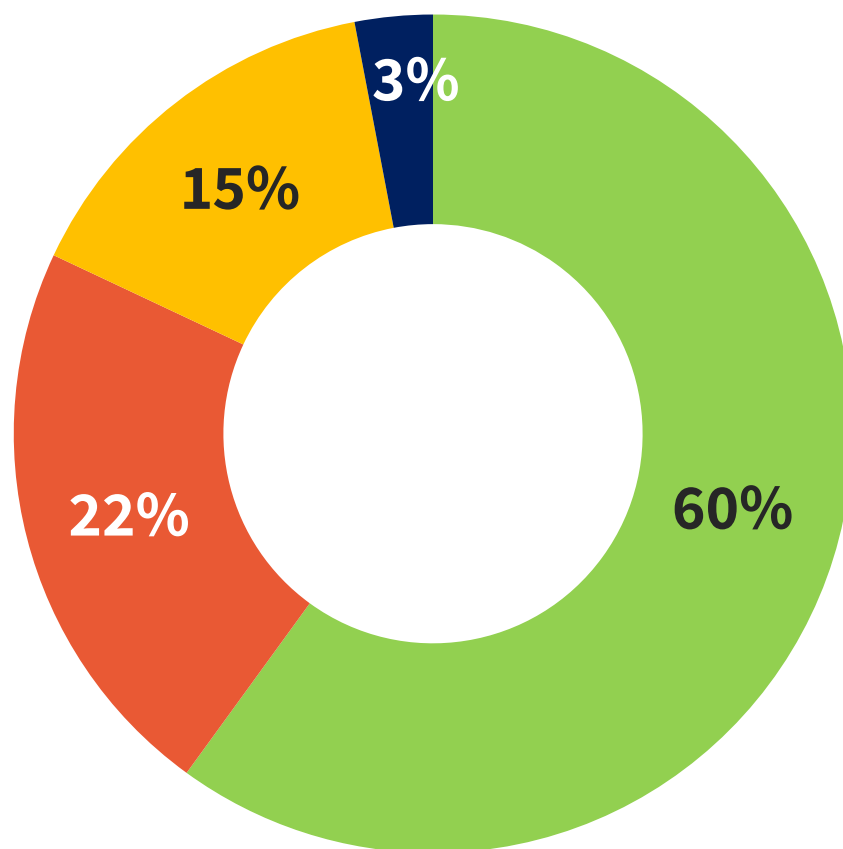
53
מכתבי התראה
36
צווי ייצוג הולם

התיקון מחייב גוף ציבורי המעסיק 100 עובדים לפעול להעסקת לפחות 5% עובדים עם "מוגבלות משמעותית" כהגדרתה בתיקון, וקובע כי על החייבים למנות ממונה תעסוקה ולהכין תכנית תעסוקה שנתית.

נתוני ייצוג הולם במגזר הציבורי נתוני 2018

שיעור ייצוג העובדים עם
מוגבלות משמעותית ומידת
העמידה ביעד הייצוג:

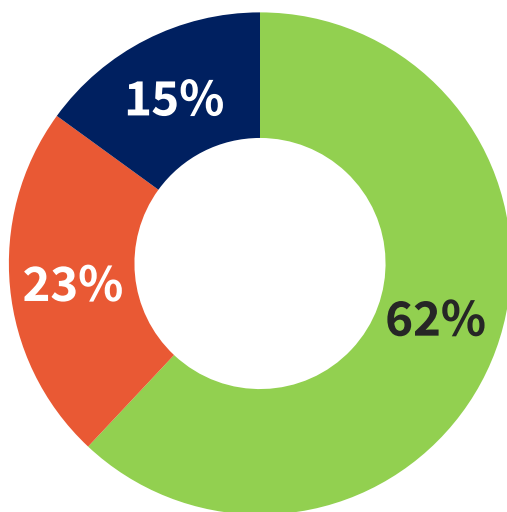
5% לפחות, עמידה מלאה.
מ-3.5% ופחות מ-5%, רמה בינונית.
מ-2% ופחות מ-3.5%, רמה נמוכה.
פחות מ-2%, אי עמידה.

■ לא עומד ■ נמוך ■ בינוני ■ עומד ביעד

שיפור העמידה בחוק בקרב החייבים בייצוג הולם

הרשויות המקומיות, מהוות כשני שלישים מרשימת הגופים הציבוריים הגדולים (218 רשויות מתוך 316). ברשויות המקומיות נמצא כי 62% עומדות ביעד הייצוג ההולם, 23% עומדות ברמה בינונית, ו-15% עומדות ברמה נמוכה.

■ עומד ביעד ■ בינוני ■ נמוך

בשנת 2019 נקבע לראשונה יעד תוצאה לייצוג הולם. היעד הוא ש- 60% מהגופים שמולם מתקיימות פעולות אכיפה (הגופים שעומדים במידה נמוכה ביותר ביעד), יגיעו למצב של עמידה בחוק – כלומר ימנו ממונה תעסוקה ויפתחו תכנית.

בסוף שנת 2019 הושגה עמידה ביעד כאשר:

73% מהגורמים הנאכפים מינו ממונים
67% מהגורמים גם הכינו תכנית.
על כל יתר החייבים בוצעה אכיפה בהתאם לחוק.

פעולות נוספות לקידום תעסוקה

תעסוקה בשירות המדינה

- שירות המדינה, המעסיק הגדול במשק רואה עצמו כמוביל בתחום הגיוון התעסוקתי בכלל והעסקת אנשים עם מוגבלות בפרט.
- הנציבות משתתפת בהכשרות של ממוני גיוון בשירות המדינה.
- בשנת 2019 התגבשה העבודה על מאגר עובדים עם מוגבלות שיוקם בשירות המדינה. נמצאים בתהליך הקמת המאגר וניהולו.

הסדרת רצף תעסוקתי (מפעלים מוגנים)

- נושא המפעלים המוגנים אינו מוסדר ואינו אחיד בין המשרדים השונים. אין קריטריונים אחידים לאורך השהייה במפעל המוגן ותהליכי יציאה ממנו.
- אנשים במפעלים אינם נחשבים כעובדים ולכן אינם מקבלים שכר וזכויות סוציאליות.
- בשנת 2019 הוקם שולחן עגול בין-משרדי בהובלת נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ובהשתתפות כל משרדי הממשלה הרלוונטיים וגופים נוספים להסדרת נושאים אלו.
- נערכה סדרה של פגישות, שמיעת גופים מפעלים, שמיעת ארגונים וסיור בשטח.

מניעת נשירה:

- נתונים שאספנו מעידים על כך שמדי שנה מצטרפים 9000 אנשים שמקבלים זכאות לקצבה לאחר שעבדו נשרו מסיבה רפואית.
- נשירה מעבודה מתרחשת כאשר אדם נפצע או חלה, עוזב את מקום עבודתו ומתחיל לקבל קצבה. לעיתים קרובות אנשים אלו אינם חוזרים לעבודה גם כשכבר יכולים לעשות זאת.
- מסקירת המצב בעולם עולה כי ישנן מדינות שבהן עונים על הבעיה במתן שירותי שיקום בשלב מוקדם יותר ולא לאחר קבלת זכאות לקצבה.
- בשנת 2019 הקמנו שולחן עגול בינמגזרי בהשתתפות גורמים ממשלתיים וארגונים לחשיבה על דרכים לשינוי המצב.

הסברה, הזרקה ושינוי עמדות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

כדי לעשות שינוי חברתי בר קיימא
במצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל,
יש צורך ביצירת שינוי עומק בתפיסות
החברתיות של הציבור הרחב
כלפי אנשים עם מוגבלות.
כמו כן, יש להפיץ מידע אודות
החוק וכיצד ליישמו לחייבים בהנגשה,
ומידע לאנשים עם מוגבלות שלפיו
יוכלו לפעול למימוש זכויותיהם.

הדרכה והסברה ככלי ליצירת שינוי

חוברות
הדרכה

פעילויות
הסברה
ייחודיות

קמפיינים
ציבוריים

כנסים
וימי עיון
לקהלים
מגוונים

הרצאות
ברחבי
הארץ

קורסים
והכשרות

אתר
אינטרנט
ורשתות
חברתיות

מסע הסברה ארציים "הראשון שפתח לי דלת"

פתחו לנו את הדלת ונצליח בזכות מי שאנחנו

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUALITY OF RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مجلس مفوضي حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
وزارة العدل | وزارة العدل

קמפיין ההסברה "הראשון שפתח לי דלת" שהופק בשנת 2019 ושודר בערוצי הטלוויזיה, נועד להעביר את המסר כי לציבור תפקיד ביצירת חברה מכילה ומקבלת לאנשים עם מוגבלות, חברה שבה יוכל כל אדם לקחת חלק, לפתח את יכולותיו ולתרום מאיכויותיו.

באמצעות הקמפיין הועבר המסר כי כל אדם יכול להיות בעצמו דמות משמעותית, דמות המסירה חסמים בפני אנשים עם מוגבלות, אותו אדם ש"פותח דלת" ונותן לאדם עם מוגבלות את ההזדמנות ומשם כבר יצליח בכוחות עצמו.

שימוש בפלטפורמת פייסבוק

בשנה האחרונה נמדדה עלייה של כ- 2,000 עוקבים אחר עמוד הפייסבוק של הנציבות, כאשר נכון ל30/12/19 מספר העוקבים עמד על 26,758.

הפוסטים בפייסבוק משקפים את העשייה של הנציבות, פעילויות שנערכות, פרסום מידע לציבור והצפת סוגיות מקצועיות שונות.

דוגמאות לפוסטים מ-2019:

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

December 18, 2019

לאחרונה קיבלנו פנייה מאישה חרדית שביקשה להנפיק ברכים אשראי בעמדה ייעודית לכך כאשר בנה מסייע לה בתרגום לשפת הסימנים. אולם השניים נתקלו בסירוב הפקידה להעניק את השירות בטענה שבשל חיסיון מידע, על האישה למעול באופן עצמאי ופרטי בלבד לשם קבלת השירות. לאור טענה זו, הבן ביקש מהפקידה לספק את השירות על-ידי עובד מטעמה, אך היא עמדה על כך שאין לחברה שירות בשפת הסימנים. רכב פנה אל הנציבות שפנתה לחברת האשראי להבהיר חד משמית - אי מתן שירות ציבורי לאדם עם מוגבלות מחמת מוגבלותו היא הפליה חמורה וא... See More

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

December 28, 2019

אין מגנישים מופע לילדים על הרצף האוטוטיסטי? היום השקנו בדימונה את פסטיבל **מקומות שמורים** - פסטיבל רגיש וגייש בו כל התנהגות מקובלת וכל תגובה היא טובה, זה אמור שניתן לאלת המהצצה להחזיר בכל דרך, להסתובב באולם וגם להרעיש אם אריך. ההצגות עצמן עברו התאמה מיוחדת כך שהסאונד נמוך יותר, האולם לא מוחשך וכן הוצאו מהן אלמנטים שכיולים לעורר חרדה או פחד. בנוסף, במהלך הפסטיבל יברחי המתחם ישנם מגוון אמצעים שמטרתם לייצר חוויה נעימה ורגועה: אחניות אטומות לריש, מדבקות תקשורת, כדורי לחץ וסרגלי חסר... See More

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

May 8, 2019

תחמאת מדינת ישראל - מצדדים לרוח הישראלית ונאבקים בדעות הקדומות
עסק הדלקת המשואות שיופחה את חגיגות יום העצמאות ה-71 למדינת ישראל מבאי השטר לקדמת הבמה את תחום שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. מורן סקואל, אל"מ שי סימן טוב, ד"ר הדיה אוליא"ל וד"ר הלה דהי ידיליקו ארבע מתוך שנים-עשר המשואות. ייצוג כה משמעותי של השאט והתחום, על במה אחת שתכליתה הבעת כבוד, אחדות ואווה למדינה ואזרחיה, מייצג נקודת מפגש מכילה ושוויונית לאנשים עם וללא מוגבלות כאחד. אתו רואים בכך נדבך נוסף במהלך... See More

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

November 18, 2019

מתבקשים למלא טופס 101 אבל לא רוצים לחשוף את המוגבלות בפני המעסיק?
הטופס אינו מספר פניות בנושא מצד אנשים עם מוגבלות שמבקשים למלא את הטופס תוך שמירה על פרטיותם - לכן חשוב לנו לשאת אתכם ולהבהיר כמה דברים לגבי הטופס הזה:
טופס 101 ("כרטיס עובד ובקשה להקלה ולתיאום עם על-ידי המעביד") הוא טופס של האשט המסיים, אותו כל עובד חייב למלא ולהגיש למעסיק כדי שבחשוב המשכורת יבואו ליד ביטוי הקלות, הטבות ויבויי מס להן העובד זכאי. אולם חשוב לדעת כי ניתן למלא את הטופס גם מבלי לחשוף את קיום המו... See More

שפה ושיח

לא ניתן לדבר על שוויון חברתי של אנשים עם מוגבלות, בלי לדבר קודם על השפה שאנחנו משתמשים בה ולמגר את השפה המתייגת שהפכה להרגל בפיהם של רבים. כי שפה מייצרת מציאות והדרך שבה נשתמש בה תקבע איך ייראו פה הדורות הבאים!

בין היתר נכתב במכתבים אלו: " שימוש בשפה מתייגת ושליטת כלפי אנשים עם מוגבלות אינה נחלתם של פוליטיקאים בלבד, זו זולגת גם לתקשורת בכללותה בתיאור מצבים שונים. אנשים עם מוגבלות מהווים חלק בלתי נפרד מהחברה בישראל, מדובר על 20% מהציבור, אשר זכאים על פי החקיקה בישראל ועל פי אמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות, לשוויון ולהשתלבות בכל תחומי החיים. מדינת ישראל מחויבת לפעול לשוויונם, להסרת החסמים העומדים בפניהם ולמיגור העמדות השליליות. וודאי אסור להשתמש במוגבלות ככינוי גנאי.

בנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות עמלים רבות על שינוי השיח והמושגים המדוברים בחברה הישראלית. לתיוג מועמד כבעל מוגבלות נפשית, כאוטיסט או כל מוגבלות אחרת אין ולא יהיה מקום בשיח הציבורי. לשימוש בשפה זו במרחב הציבורי משמעות מרחיקת לכת על היחס לאנשים עם מוגבלות מצד החברה כולה.

עלינו לזכור שעם סיום מערכת הבחירות, החברה הישראלית ובתוכה אנשים עם מוגבלות, משפחותיהם וחבריהם תיאלץ להתמודד עם התוצאות. אלו עלולות להיות פגיעה משמעותית בשוויון, שימוש בשיח מדיר שאין לו מקום והעמקת הסטיגמה כלפי אנשים עם מוגבלות "

בשנה החולפת היינו עדים לשתי מערכות בחירות אשר במהלכן כחלק ממסע הבחירות, מפלגות שונות העלו קמפיינים שליליים נגד המתמודדים מולם והתנגחו בהם ברמה האישית באמצעות שימוש במונחים ותיוגים מתחום המוגבלות, הצגת מועמדים כמגמגמים, או כמתמודדים עם מחלות נפש ולוקחים תרופות פסיכיאטריות שימשו ככלי ניגוח.

לפיכך, פנה נציב שוויון זכויות ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית מספר פעמים על מנת למגר את התופעה של שימוש בכינויי גנאי ובשיח מדיר ומפלה אודות אנשים עם מוגבלות במערכת הבחירות ובשיח סביבו.

פעילות הסברה ייחודית

בואו נדבר על זה

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אירחה את את "אנשים שבדרך כלל לא מרצים" לערב חד פעמי, שבמרכזו 4 סיפורים אישיים שיכולים לשבור סטיגמות, לחבר בין אנשים ולייצר שינוי.

האירוע התקיים ביום 6 בפברואר 2019 בניני האומה בירושלים, בהנחיית לינוי בר גפן. הוצגו בו סיפורי חיים המציגים זווית ראייה אישית לא שגרתית. סיפוריהם של דני גרמייז, אסף גולדשטיין, טלי אלימלך ונבו כהן. באירוע שולבה הופעתה של הזמרת על הרצף האוטיסטי, רוני גינוסר. באירוע השתתפו כ-500 אנשים.

פעילות הסברה ייחודית

הכר את החברה הישראלית

בשנת 2019 נערך הכנס השני לעובדי משרד המשפטים בנושא "הכר את החברה הישראלית: ערכים, אתגרים והזדמנויות – אנשים עם מוגבלות".

יום העיון, שנערך במסגרת סדרת כנסים שמטרתם לחשוף את עובדי ועובדות המשרד לחברה הישראלית על גווניה השונים, התמקד באנשים עם מוגבלות.

במהלך היום נערכו בכנס פאנלים בהשתתפות אנשים עם מוגבלות, הורים לילדים עם מוגבלות, אנשי ממשל, אקדמיה, סדנאות חווייתיות והתייחסות לסוגיית תפקיד משרד המשפטים ביצירת שינוי חברתי.

כ-400 מעובדי ועובדות משרד המשפטים על אגפיו השונים השתתפו ביום עיון.

מתמודדים עם תופעת הנימב"י – חג השכנים

בחודש מאי 2019 נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות השיקה סדרה של מפגשים מיוחדים שמטרתם ליצור קשר בין מתמודדים ממסגרות של בריאות הנפש לבין שכניהם!

האירועים נערכו במסגרת "חג השכנים" שהתקיים ברחבי הארץ. חג השכנים הוא מסורת שנוצרה בצרפת לפני יותר מ-10 שנים במטרה לחזק את הקהילתיות בשכונות המגורים וליצור חיבור וקרבה בין התושבים. מאז מסורת החג אומצה ברחבי העולם וזוהי השנה השנייה בה החג נחגג בארץ.

השנה, במסגרת חג השכנים, הפעילה נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות יחד עם עמותת אנוש וארגון בינה – פיילוט של פעילות ב-8 מסגרות. כל מסגרת פיתחה פעילות מיוחדת ובה השתתפו המתמודדים מהמסגרת יחד עם שכנים ואנשים מהקהילה הסמוכה.

מסע הסברה ממוקד לקהילות הדתיות

לקראת חגי תשרי יצאה נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במשרד המשפטים, ג'וינט - ישראל מעבר למגבלות וארגון רבני ורבניות בית הלל - הנהגה תורנית קשובה, יוצאים במסע הסברה משותף לכבוד חגי תשרי, שהמסר שלו "קהילה מכילה עם נגישות – כמה פשוט!"

במסגרת מסע ההסברה הופק סרטון אנימציה קצר שליווה פעילות דיגיטלית ברשתות חברתיות. כמו כן, נכתב והופק דף הסבר אודות נגישות והכלה בבתי כנסת שחולק בבתי הכנסת ברחבי הארץ.

חגיגת הצגות "מקומות שמורים" בדימונה

בחנוכה 2019 אירחה נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות את מיזם "מקומות שמורים" לפסטיבל הצגות נגישות ורגישות בדימונה לילדים על הרצף האוטיסטי ובני משפחותיהם.

במשך שלושה ימים, הוצגו בתאטרון דימונה שלוש הצגות ילדים, בצורה מותאמת ונגישה. במהלך ההצגות האולם אינו מוחשך לחלוטין, עוצמת הסאונד מותאמת, מתקיימת חלוקת אמצעי עזר, והילדים יכולים להסתובב ולדבר באופן חופשי במהלך המופע. מחוץ לאולם הוקם מתחם חושי וחוויתי בו יכלו הילדים להירגע.

במהלך האירוע נערכה בכל יום הדלקת נרות חגיגית ומכילה. עשרות ילדים והורים השתתפו בחגיגה.

חיים ביחד, מבליים ביחד – שת"פ עם מפעל הפיס

שיתוף פעולה ייחודי של הנציבות שהתקיים זו השנה השנייה ברציפות עם מפעל הפיס, במסגרת מיזם "בימות פיס". כ-16 מופעים של "בימות פיס", שהתקיימו באולמות נגישים ברחבי הארץ, ומתוכם 6 בחברה הערבית, העלו בפני הקהלים את חשיבות השילוב החברתי של אנשים עם מוגבלות באירועי פנאי ותרבות. בכל אירוע, לפני המופע המרכזי הופיעו אומנים מוכשרים עם מוגבלות מטעם עמותת תו המשווה, שלצד המוסיקה שלהם שיתפו את הקהל בסיפור האישי ובחוויות שלהם על הבמה ומחוץ לה. במסגרת הפעילות והגענו לכ – 10,000 צופים.

אומנים עם מוגבלות שהופיעו לפני המופע המרכזי

דוברים עם מוגבלות ששוחחו עם הקהל

פרסומים משותפים שהופצו ברשויות

הפקנו סרטון שהוצג בתחילת הערב

"חיים ביחד" - תחרות צילום ארצית

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות יזמה, תחרות צילום חברתית ייחודית בשיתוף עם עמותת PHOTO IS:RAEL תחת השם "חיים ביחד".

מטרת התחרות הייתה העלאת מודעות בקרב החברה בנוגע לשילוב אנשים עם מוגבלות בישראל ולנושאים הקשורים לזכויות של אנשים עם מוגבלות, לספק תמונת מצב נוכחית ולהאיר זרקור בנושא שוויון זכויות של אנשים עם מוגבלות בישראל, באמצעות שימוש בשפת הצילום. מתוך התפיסה כי שפת הצילום, הינה שפה אוניברסלית, חוצה תרבויות, נגישה לכל ומאפשרת חיבור בין קהילות שונות ומגוונות.

כ-200 חובבי צילום וצלמים מקצועיים עם וללא מוגבלות הגישו תמונות עם פרשנות אישית לתחרות, מתוכם נבחרו על ידי צוות השופטים כ-20 תמונות לתערוכה הקבוצתית, שראתה אור לראשונה בכנס "יחד מובילים למדינה שוויונית ומכילה".

כנס "יחד מובילים למדינה שוויונית ומכילה"

לרגל היום הבינלאומי לציון שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות שהתקיים ב- 3.12.2019 קיימנו את הכנס השנתי תחת הכותרת "יחד מובילים למדינה שוויונית ומכילה". בכנס השתתפו עשרות מרצים וכאלף משתתפים.

הכנס התמקד בתפקידן של הממשלה והחברה האזרחית בקידום שוויון זכויות והכלה של אנשים עם מוגבלות. נדונו בו סוגיות רוחביות המעסיקים את המדינה בהקשר הספציפי של אנשים עם מוגבלות, הוצגו פרויקטים, הישגים והאתגרים שעוד לפנינו.

המושבים שנערכו בכנס כללו: תכנון אורבני, מוגבלות בגיל השלישי, נגישות למשפט וצדק, פיתוח מנהיגות צעירה, מדיניות כלכלית, מרכז ופריפריה.

את הכנס הנחתה הגב' גל גבאי, ובפתיחתו בירכו מ"מ מנכ"לית משרד המשפטים, עו"ד סיגל יעקבי, ח"כ אילן גילאון ונציב שירות המדינה. כמו כן, נערך מושב על תפקידה של התקשורת בהשתתפות אלדד קובלנץ, לינוי בר גפן, מיה איידן ולי ירון.

כנס "יחד מובילים למדינה שוויונית ומכילה"

אשמח לראות מנהיגות חדשה שצומחת כי זה לא מאבק רק שלנו. שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות צריך להיות הנושא שסביבו כלנו מתאחדים, סוג של מדורת שבט! בלי קשר לעמדות פוליטיות, בלי קשר למקום המגורים, לקהילה אליה אנו משתייכים, לשפת האם או לכל זהות אחרת.

אנשים עם מוגבלות הם חלק מכל קהילה, כל מקום, בכל גיל, והם צריכים להיות חלק מכל אג'נדה, מכל תהליך ובכל פרויקט מקומי או רוחבי. רק במאמץ משותף, במעוף כלהקה שבאה ממקומות שונים, ביחד, בשותפות, נצליח להוביל למדינה שוויונית ומכילה באמת, מדינה שבה נרצה לחיות, מדינה שבה נהיה גאים לגדל את ילדינו. בואו נמשיך ונעשה זאת יחד"

מדברי הפתיחה של נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אברמי טורם בכנס:

"את הלוגו שרטטנו כלהקת ציפורים, הנעה יחד אל עבר היעד. התנועה המשותפת ביחד היא זו המאפשרת להגביה עוף ולהגיע למרחקים. שם הכנס והלוגו משקפים את האופן בו אני רואה את הפעילות לקידום הנושא. פעילות שבה כלנו, כל היושבים בחדר הזה לוקחים חלק, כל אחד מהמקום שלו. על ידי תנועה משותפת נצליח להגיע למדינה שוויונית ומכילה בישראל. אנו בנציבות, כמובילי הדרך, ניצבים יום יום אל מול אתגרים לא פשוטים.

הצוות המסור של עובדי הנציבות נאבק לא פעם כדי ליצור את השינוי – בין אם זה מאבק על הנגשה של מקום ספציפי, מאבק על זכויותיו של אדם שפנה אלינו, מאבק בתוך או מחוץ לכותלי בית המשפט, בכנסת או מול מקבלי החלטות במשרדים השונים. ולא פחות חשוב – אל מול העמדות הציבוריות כלפי אנשים עם מוגבלות. נמשיך עד שכל אדם עם המוגבלות, בכל גיל, יהיה חלק בלתי נפרד מהחברה וייקח חלק בכל תחומי החיים, יקבל החלטות עבור עצמו, יחיה בצורה עצמאית ויממש את עצמו בדיוק כמו אדם ללא מוגבלות. נמשיך לפעול כדי שאנשים עם מוגבלות יוכלו להגיע לכל מקום, להשתתף בכל פעילות, לקבל כל שירות ציבורי באופן נגיש, מכובד, עצמאי ושוויוני.

"אות הנציבות" – הוקרה והערכה

במהלך הכנס השנתי חולקו אותות הוקרה והערכה לארבעה פרויקטים הפועלים לקידום עקרונות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בתחומי החינוך, התעסוקה והנגישות. זוכי האות נבחרו מתוך עשרות רבות של מועמדות המעידות על פעילות רבה ומרגשת המתרחשת בכל רחבי הארץ לקידום ויצירת חברה שוויונית בישראל.

אות הנציבות בנושא תעסוקה שוויונית ניתן למרכז יום לנכים קשים אתג"ר נתניה.
על הובלת תפיסה מערכתית המקדמת שילוב אנשים עם מוגבלות בצוות המקצועי של המרכז.

אות הנציבות בנושא שילוב ונגישות בפעילויות תרבות ספורט ופנאי ניתן לתכניות עמיתים של החברה למתנ"סים. על הנגשת פעילות המתנ"סים לאנשים המתמודדים עם מגבלה נפשית.

אות הנציבות בנושא שילוב חברתי בחינוך הבלתי פורמאלי ניתן לתכנית "שנת השירות" של תנועת הצופים העבריים בישראל.
על הפעלת קומונות משולבות תוך איתור, הכשרה, גיבוש וליווי מתנדבי שנות השירות.

אות הנציבות בנושא שילוב חברתי בחינוך פורמאלי ניתן לאולפנא לבנות עפרה.
על שילובן של תלמידות עם מוגבלות בכלל פעילות האולפנא, תוך התייחסות להיבטים חברתיים, פדגוגיים, ולהנגשות פרטניות.

הפקת חוברות זכויות בפנאי, נופש ותרבות

בשנת 2019 נכתבו והופקו שתי חוברות חדשות המשלימות את סדרת שלושת החוברות בנושא זכויות של אנשים עם מוגבלות בתחום הפנאי והתרבות. החוברות פורסמו בעברית ובערבית.

כנסים, ימי עיון, קורסים ושיתופי פעולה

עובדי הנציבות קיימו כ- 170 הרצאות בפורומים שונים לכ - 13,000 אנשים עם מוגבלות, בני משפחותיהם, אנשי מקצוע והציבור הרחב.

יום עיון
לרכזי נגישות
במשרדי
ממשלה

קורס הכשרה
לרכזי נגישות
במשרדי
ממשלה

יום עיון
באביליטק
עם נגישות
ישראל

כנס
בינלאומי
אקים

ימי עיון
על נגישות
פרטנית
בחינוך

קורס פעילים
חברתיים

שיתוף עם
הכשרות
מנהיגות של
לוקלינק
ולינק 20

שילוב בקהילה וקידום מדיניות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

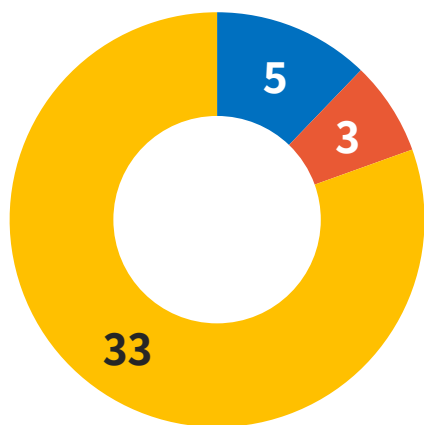

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

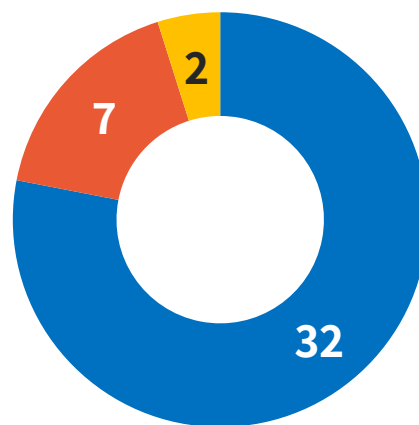

בקורות במסגרות דיור

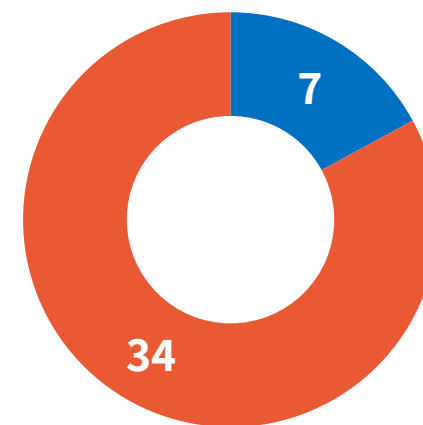
במהלך 2019 התקיימו 36 ביקורי פתע במעונות, הוסטלים, שלוחות דירות ובתי חולים פסיכיאטריים, על מנת לבחון את תנאי חייהם של אנשים עם מוגבלות במסגרת זו נבדקים הפרמטרים הבאים: תנאי מגורים (צפיפות, ניקיון, ציוד ומרחב מחיה וכו'), כוח אדם, תעסוקה, יציאה לקהילה וקשר עם הקהילה, פעילות פנאי, טיפול ופרקטיקות, תהליכי מעבר למגורים בקהילה, זוגיות. בעקבות כל ביקור מופק דו"ח ומתקיים מעקב אחר הנושאים שעלו.

מגזר כללי מגזר חרדי מגזר ערבי

דירות הוסטלים מעונות פנימיה

מעונות לא ממשלתיים מעונות ממשלתיים

בעקבות התראה שהוצאנו על המצב באחת המסגרות הוחלפה הבעלות על ידי משרד הרווחה. במהלך שנת 2019 הוכן דו"ח סיכום אודות ממצאי הביקורים, והוא יפורסם בשנת 2020.

קידום מדיניות: עובדים זרים

השולחן דן בסוגיות הבאות:

אופן העסקה

בחינת אפשרות להציע חלופות למדיניות הקיימת.

ימי חופשה ומחלה של העובד זר

בחינת חלופות להחלפת העובד ביום החופש שלו ובתקופת החופשה השנתית, וקידום הסדרה של הנושא.

השמה, שימור ומניעת שחיקה של עובדים זרים
העובדים אצל אנשים עם מוגבלות קשה ומשפחות
בהם ילד עם מוגבלות קשה.
הצפת הנושא, בחינת חלופות למענים.

העסקת עובד לסיוע אישי אפשרת לאדם עם מוגבלות לחיות חיים עצמאיים בקהילה. עם זאת, פעמים רבות העסקת עובד זר מלווה בקשיים שונים הנובעים מהמצב של יחסי עובד מעביד מחד, ותלות המעסיק בעובד מאידך.

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות זיהתה נושא זה כחסם לחיים עצמאיים בקהילה, ועל כן ערכה בדיקה ראשונית של הנושא וכינסה בשנת 2019 שולחן עגול בינמגזרי לקידום מענים. בשולחן השתתפו אנשים עם מוגבלות המעסיקים עובדים זרים ונציגי משרדי הממשלה הרלוונטיים – משרד הרווחה והעבודה, המוסד לביטוח לאומי ורשות האוכלוסין וההגירה.

קידום מדיניות: הפחתת אשפוז כפוי

לפי גישה זו, יש לראות אשפוז כפוי כשלילת זכויות ויש לפתח חלופות מועילות המבוססות על בחירה ושירותים תומכים בקהילה. יש לפתח שירותים שיכולים להיות זמינים באופן שוטף כמו גם בעתות משבר נפשי ומצבי חירום. באמצעות זמינות מגוון של שירותים, תתאפשר לאדם בחירה וטיפול מותאם במקום שיופנה לאשפוז ללא רצונו.

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות המליצה לפתח שירותים זמינים בקהילה ולפתח שירותים ייחודיים לתמיכה בשעת חירום באדם כדוגמת בתים מאזנים, תמיכה בבית האדם, תמיכת עמיתים, אשפוז וטיפול בית, הטמעת הנחיות מקדימות ועוד.

בשנת 2019 נדרשנו לסוגיה של אשפוז כפוי בראי שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ואמנת האו"ם. בתהליך שנערך, נאסף מידע ומסמכים מקצועיים בנושא מהעולם, נערכה היועצות עם גורמים מקצועיים בחו"ל, גובשה עמדה והוצגה בפני הוועדה מטעם המועצה הלאומית לבריאות הנפש שהתכנסה לבחינת שינוי חקיקת האשפוז הכפוי בחוק טיפול בחולי נפש. וכן בפורום נוספים בפני אנשי מקצוע מתחום הפסיכיאטריה.

על פי הפרשנות של ועדת האמנה, יש למנוע שלילת חירות על בסיס מוגבלות נפשית גם אם היא נובעת מסיכון לאדם עצמו או לאחרים או מתוך הדאגה לצרכי היום יום של האדם או הטיפול בו.

קידום מדיניות: הזכות להורות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות מקדמת את זכותם של אנשים עם מוגבלות להורות בכמה אופנים:

הובלת שולחן עגול בהשתתפות נציגים ממשרד הרווחה, משרד הבריאות, אנשים עם מוגבלות, ארגונים, עמותות ואקדמיה. מטרת השולחן להציף את הקולות השונים, לפתוח את מרחב השיח, להגדיר את החסמים להניע שינוי בתחום.

פעילות עם משרד הרווחה לקידום מענים ושירותי תמיכה להורים עם מוגבלות.

עריכת סקירת ספרות מחקרית ואיסוף עדויות אישיות. הסקירה תתפרסם במהלך שנת 2020.

קיום הרצאות בנושא בכנסים שונים. בשנת 2019 הובלנו מושב בנושא בכנס אקים, והיינו שותפים ליום עיון בנושא משפחה ומוגבלות יחד עם האגודה הסוציולוגית הישראלית, ואלין בית נועם.

קידום מדיניות: כשרות משפטית

לקראת אשרור אמנת האו"ם ב-2012 התחייבה מדינת ישראל לשנות את חוק הכשרות המשפטית המיושן שלא עמד בדרישות האמנה. במרץ 2016 נחקק תיקון משמעותי לחוק הכשרות המשפטית.

"תומך בקבלת החלטות" - מאפשרת לאדם, תוך קבלת התמיכה המתאימה והנבחרת על ידו, לקבל החלטות בהתאם לרצונותיו, ולחיות חיים עצמאיים.

הנציבות פועלת יחד עם שאר הגורמים הרלוונטיים ליישום תיקון החוק ולקידום זכותם של אנשים עם מוגבלות לכשרות משפטית. בין היתר שותפה הנציבות לפעילויות הבאות: השתתפות בוועדה הבין-משרדית לכל תחום האפוטרופסות. השתתפות בוועדה ובתהליך לפיתוח "טריבונל" - אופן תהליך מינוי אפוטרופסות וקבלת החלטות נתמכת השתתפות בוועדה ובתהליך לפיתוח חלופה לאפוטרופסות רפואית.

תיקון חוק הכשרות המשפטית מביא עמו בשורה גדולה לאנשים עם מוגבלות בישראל. התיקון קובע הגבלות על סמכויות האפוטרופוס, ביטול האפשרות להכריז על מינוי כללי ודרישה לצמצם את המינוי בהתאם לצורך, חובות חדשות שמוטלות על האפוטרופוס כגון מסירת מידע לאדם, קידום רצון האדם, הגבלת סמכות האפוטרופוס לכפות הליך רפואי ועוד.

לפי החוק נקבעו שתי חלופות משמעותיות לאפוטרופוס:

"יפוי כח מתמשך" - מאפשרת לאדם לתכנן את עתידו, מי הוא רוצה שינהל את ענייניו וכיצד, תוך אפשרות למתן הנחיות מקדימות.

קידום ההשתלבות וההכללה בחינוך

מענים פרא-רפואיים

- בשנת 2018 נעשה מיפוי של המצב בשטח, הפערים והשלכותיהם.
- התמקדנו בנושא מענים בדרום שם הפערים גדולים.
- הוקם שולחן עגול ונערכו מספר פגישות בהשתתפות: משרד החינוך, משרד הבריאות, הרשות לפיתוח הנגב, עמותת אור, אשכול נגב מערבי, המועצה להשכלה גבוהה, אוניברסיטת בן גוריון, עמותות וארגוני סינגור נוספים.

המגזר החרדי

- כדי לקדם שילוב במגזר החרדי הפקנו בשנת 2019 חוברת מידע המותאם למגזר המתייחס לכלל הנושא – חשיבותו, תהליכים וזכאויות התאמות והנגשה.
- הנייר יפורסם בשנת 2020

הכשרת מורים לשילוב

- לתפיסתנו, יש לוודא כי כל המורים מקבלים הכשרה בנושא שילוב כבר בשלב ההכשרה למורים.
- נערכו פגישות עם מכללות להוראה וגורמים נוספים.
- עבודה עם משרד החינוך לקידום הכשרה של מורים בכל מערכת החינוך ופיתוח מערך הדרכה.

יישום תקנות הנגישות הפרטנית לתלמיד ולהורה

**מענה לפניות פרטניות
בנוגע לקשיים בקבלת
ההתאמות.**

**הגברת מודעות
ופיתוח ידע:**

- מידע למורשי נגישות
- כנס למנהלי חינוך ברשויות מקומיות
- יום עיון למורשי נגישות.
- יום עיון למגזר החרדי

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה) פורסמו ונכנסו לתוקף בסוף אוגוסט 2018. במהלך 2019 ערכה הנציבות פעולות רבות להטמעת התקנות בשטח וביניהן:

**תביעות והליכים נגד
רשויות מקומיות.**

בשנת 2019 הוגשה תביעה נגד מועצה מקומית משהד בגין העדר הנגשה של בית ספר, התנהלו הליכים מול רשויות נוספות והושגה פשרה עם עיריית חולון במקרה של היעדר הנגשה.

**פיקוח ואכיפה בשטח על פי
הצורך העולה מהפניות**

חינוך: הפקת סרטון וערכת הסברה למורים

כללים להשתלבות מוצלחת:

- השתלבות היא תהליך משותף של המורה, התלמיד והוריו, פעלו יחד.
- חשבו יחד עם התלמיד ועם מי שהתלמיד יבחר, במה לשתף את הכיתה ואיך כדאי לעשות זאת.
- ההנגשות וההתאמות אינן "הנחות", אלא דרך הלמידה המתאימה לתלמיד.
- מצאו את נקודות החוזק והעניין של התלמיד ואת הדרכים בהם הוא יחווה הצלחות.
- השתתפות התלמיד בפעילויות החברתיות הכרחית להצלחת ההשתלבות, תכננו אותן בהתאמה.
- הציבו אתגרים בפני התלמיד, אל תוותרו עליו!
- צרכי התלמיד משתנים במהלך השנה, יש להתאים גם את המענים.
- הצלחת ההשתלבות תלויה במעורבות של כלל הצוות החינוכי, הטיפול והמנהל.

השתלבות והכלה מוצלחים של ילדים עם מוגבלות תלויה פעמים רבות בצוות המורים ובית הספר שבו הילד לומד. עם זאת, הואיל ומורים רבים אינם מכירים את הנושא לעומקו וחסרים "ארגז כלים" בנושא.

בשנת 2019 פותחה יחד עם משרד החינוך תכנית הסברה למורים. במרכז התכנית – סרטון ייחודי אשר הופק על ידי נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. בסרטון משתתפים 5 זוגות של מורה/מנהל בית ספר ותלמיד המייצגים קבוצות שונות בחברה הישראלית ומוגבלויות שונות.

הסרטון יכלל בערכה שתועבר למורים במהלך 2020.

תיקון לחוק חינוך מיוחד – מעקב ובקרה

ביולי 2018 אישרה וועדת החינוך של הכנסת תיקון נרחב לחוק חינוך מיוחד. חוק זה לווה בהתנגדות עזה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לפרקים מתוכו לאורך כל הדרך שלאורן נכנסו מספר תיקונים משמעותיים.

התיקון קובע שינויים בוועדות השמה, בחירת הורים, צמצום סמכויות וועדות השילוב, תוספת משאבים לחינוך הרגיל וכן בניית כיתות חינוך מיוחד. בעקבות הרפורמה הוקם אגף השתלבות והכלה במשרד החינוך המוביל את הנושא.

נציבות שוויון זכויות ממשיכה לפעול ולעקוב אחר תהליכי יישום הרפורמה בשטח ועובדת עם משרד החינוך לקידום ההכלה המיטבית במערכת החינוך. בתחילת 2020 נערך יום למידה בהשתתפות גורמי שטח רבים, גובשו המלצות והוגשו למשרד החינוך.

חדשנות, מנהיגות, ניהול ידע והפקת לקחים

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

ניהול ידע ותהליכי למידה

בשנת 2019 התקיימו בנציבות מספר תהליכים משמעותיים לניהול ידע והפקת לקחים:

- בעקבות סדנת הכשרה לצוות הנהלה בנוגע ללמידה מהצלחות ומטעויות, נערך פיילוט של הטמעת נוהל שגרה לניתוח למידה מטעויות והצלחות ברמת הנהלה וברמה מחלקתית.
- נערכה עבודה על אפיון מערכת חדשה לניהול ידע ומסמכים עבור הנציבות.
- בתחום פניות הציבור נערכה עבודה לשימור ידע, ריכוז מידע בנושאי הליבה וארגונו באופן שיאפשר מענה על ידי נציגים במוקד השירות.

חדשנות ודיגיטציה

הנציבות פועלת רבות להטמעת גישות חדשניות ודיגיטליות בפעילותה לקידום נגישות, שוויון והכלה של אנשים עם מוגבלות. בכלל זה הנציבות משתתפת בפרויקטים וביוזמות שונות.

כך לדוגמא, בשנת 2019 שיתפה פעולה עם יחידת "תלפיות" בניסיון לאפיין אפליקציה שתשמש עסקים קטנים לבחון נגישות באופן אוטומטי. השתתפנו בפרויקט החדשנות של משרד המשפטים עם Google ובפרויקטים של ישראל דיגיטלית.

בנוסף, בשנת 2019 החל צוות המפקחים של הנציבות להשתמש בטאבלטים לביצוע פיקוחים – פיתוח ייחודי וחדשני הרוותם את הטכנולוגיה לקידום נגישות.

הכשרה ופיתוח מקצועי של הצוות

כחלק מהתפיסה המקצועית כי "צוות מנצח" יכול לפעול בצורה אפקטיבית ומסונכרנת אל מול האתגרים הרבים הניצבים לפתחה של הנציבות, נערכות לאורך כל השנה פעילויות העשרה, הכשרה וגיבוש לצוות הנציבות.

בין הפעילויות שנערכו בשנת 2019:

הרצאה של ד"ר
דורון דורפמן על
פסיכולוגיה של
זכויות אנשים עם
מוגבלות במבט
בינלאומי.
(דצמבר)

סדנא בנושא
שיתופי פעולה
וניהול משא ומתן
ויצירת שיתופי
פעולה.
(ספטמבר)

יום למידה בנושא
דתות ומפגש עם
אנשי דת בנוגע
לאתגרים למימוש
זכויות.
(יוני)

יום למידה בנושא
מוגבלות נפשית
בסניף אנוש.
(מרץ)

יום צוות בנושא
תכניות העבודה
(פברואר)

צוות מובילים מחזור ב'

שילוב והכלה
בלימודי
אדריכלות

נגישות חדרי
מיון, פיילוט
בבית חולים
שערי צדק

ועדה מייעצת
צעירה
לנציבות

יוזמה מיוחדת של נציב שוויון הייתה ליצור תכנית מנהיגות פנימית בתוך הנציבות בשיתוף עם ארגון "מעוז". מדי שנה נבחרים לפרויקט כ- 10 חברי צוות אשר עוברים תכנית ייחודית מותאמת ספציפית לצרכים. המשתתפים בתכנית מקדמים פרויקטים. בשנת 2019 בחרו המובילים להתמקד בשלושה

מחקר וזירה בינלאומית

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES
مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

פעילות לקידום זכויות בזירה הבינלאומית

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות היא הגוף האמון על קידום וניטור אמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות. מתוקף תפקידה משתתפת הנציבות בפורומים שונים בחו"ל, מקיימת קשרים עם גורמי מקצוע בינלאומיים ופועלת לחילופי ידע ולמידה הדדית.

בשנת 2019 הפעילות בזירה הבינלאומית כללה את האירועים הבאים:

הרצאות בפני משלחות שגרירים ונציגי מדינות מחו"ל.

קידום נושא נשים עם מוגבלות במסגרת כנס וקסנר ספטמבר 2019.

הרצאה על קידום זכויות אנשים עם מוגבלות בפני הסנאט הצרפתי במסגרת אירוע של קרן ישראל - צרפת מרץ 2019.

השתתפות בכנס Zeroproject שנערך מדי שנה במשרדי האו"ם בוינה.

הופעה בכנס המדיניות השותפות לאמנה באו"ם (CRPD) (COSP) וקיום אירוע צד.

כנס המדינות COSP

כנס המדינות ה - 12 נערך בחודש יוני 2019 באו"ם בניו יורק בהשתתפות כלל המדינות שאשררו את האמנה, נציגי ממשלות, ארגוני חברה אזרחית, גופי או"ם וגופים בינלאומיים.

במסגרת הכנס נאם נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, מר אברמי טורם אודות הפעילות שנעשית לקידום האמנה בישראל והאתגרים שעוד לפנינו. התקיימו מפגשים עם גורמי ממשל ממדינות שונות ובכלל זה - ברזיל, אוסטרליה, בריטניה, ספרד וגרמניה. כמו כן, נערך אירוע צד בנושא "תרבות לכל" בשיתוף המשלחת הישראלית באו"ם, עמותת נגישות ישראל, עמותת אנוש, מוזיאון MOMA וחברת שוברט.

זירופרוג'קט

כנס ZeroProject מתקיים מדי שנה במטה האו"ם בווינה. הכנס עוסק בקידום ויישום אמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות ומשתתפים בו מאות נציגי חברה אזרחית, יזמים, נציגי מדינות ומומחים מדיסציפלינות שונות. בשנת 2019 התמקד הכנס בנושא השתתפות בקהילה ובחיים הפוליטיים.

ההשתתפות בכנס מתקיימת כחלק מתפקידה של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לקדם את יישומה של אמנת האו"ם בישראל. מטרת ההשתתפות לייצור שיתופי פעולה בינלאומיים, להיחשף למידע מהנעשה בעולם ולרעיונות ופרקטיקות חדשות. כמו כן, בכנס מתאפשר להציג את פעילותה של הנציבות בפני גורמי מפתח מכל העולם.

במסגרת הכנס הוצגה פעילותה של מדינת ישראל והנציבות במסגרת שני אירועים:

אירוע בנושא כינוך בארגון שגרירות ישראל בווינה
מושב בנושא קידום גישה לזכויות אדם ולזכויות חוקיות

מועמדות אודל-יה פיטוסי לוועדת ה-CRPD

**ODELIA
FITOUSSI**

ISRAEL'S CANDIDATE
TO THE CRPD
2021-2024

"I BELIEVE THAT PEOPLE WITH
DISABILITIES CAN EXPAND OUR
DEMANDS FROM SOCIETY AND EXPLORE
NEW WAYS NOT ONLY TO BE INCLUDED
BY SOCIETY BUT ALSO TO INCLUDE
SOCIETY WITHIN US"

Permanent Mission of Israel
UNITED NATIONS

משרד המשימות
UNITED NATIONS

משרד המשימות
MINISTRY OF SOCIAL SERVICES

בפעילות משותפת של משרד החוץ עם הנציבות, הוגשה מועמדותה של הגב' אודל-יה פיטוסי, יושבת הראש הקודמת של הוועדה המייעצת, לכהן בוועדת המומחים המפקחת על האמנה הבינלאומית לזכויות אנשים עם מוגבלות באו"ם. בוועדה חברים 18 נציגים עם מוגבלות, והבחירות מתקיימות מדי שנתיים.

מתוך דבריו של נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אברמי טורם, לרגל הגשת מועמדותה:

"גב' פיטוסי היא אדם יוצא דופן, ומסנגרת על אנשים עם מוגבלות. יש לה ידע מקצועי עשיר וניסיון חיים, אשר ללא ספק יהפכו אותה לחברה בעלת ערך בוועדה. במהלך שלוש השנים האחרונות היא מובילה את החברה האזרחית בישראל בקידום האמנה הבינלאומית לזכויות אנשים עם מוגבלות. היא כיהנה כיושבת ראש הוועדה המייעצת לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במשרד המשפטים. בתפקיד זה היא הביאה רעיונות חדשניים ותובנות עמוקים לעבודתנו ... לגב' פיטוסי תפקיד מפתח בשיפור ההכלה ובעיצוב החברה הישראלית."

מחקר ונתונים

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות משקיעה משאבים רבים כחלק מתפקידה בפיתוח ידע ומחקרים מתוך מטרה לספק לקובעי מדיניות, חוקרים וסטודנטים, אנשים עם מוגבלות, עמותות וארגונים, וכן לעיתונאים ולציבור הרחב מידע עדכני ומהימן אודות מצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל בתחומי החיים השונים.

מחקר אודות אמידת התוספת לתוצר כתוצאה מעלייה בתעסוקה של אנשים עם מוגבלות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות יזמה ומובילה מחקר השתתפות בחברה שמטרתו לאסוף נתונים ודוחות אנשים עם מוגבלות בישראל, מצבם, החסמים העומדים בפניהם והגורמים המסייעים להשתלבותם בתחומי חיים שונים. כשלב ראשון במחקר הוגדר הצורך לגבש כלי מהימן לאיתור אנשים עם מוגבלות.

**הדו"ח נערך עבור הנציבות על ידי סטודנטים מהתכנית
לכלכלנים חברתיים.**

דו"ח נתונים סטטיסטיים אודות מצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל 2019

לרגל היום הבינלאומי לזכויות אנשים עם מוגבלות הופק דו"ח נתונים המבוסס על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. הדו"ח משקף את מצבם של אנשים עם מוגבלות ביחס לאנשים ללא מוגבלות בישראל בתחומים שונים כגון תעסוקה, השכלה, מצב כלכלי, חיי חברה ועוד. בנוסף, באמצעות פילוחי גיל חדשים, הופקו לראשונה נתונים אודות שיעור השימוש באינטרנט של אנשים עם ללא מוגבלות בחלוקה לשלוש קבוצות גיל שונות.

מחקר ונתונים

סקירה בינלאומית של כלי מדידה לאיתור אנשים עם מוגבלות

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות יזמה ומובילה מחקר השתתפות בחברה שמטרתו לאסוף נתונים ודוחות אנשים עם מוגבלות בישראל, מצבם, החסמים העומדים בפניהם והגורמים המסייעים להשתלבותם בתחומי חיים שונים. כשלב ראשון במחקר הוגדר הצורך לגבש כלי מהימן לאיתור אנשים עם מוגבלות.

בסקירה נסקרים כלים המשמשים למדידה של מוגבלות ולאיתור אנשים עם מוגבלות בעולם והוצע כלי שימש במחקר.

דו"ח מחקר מדד הנגישות העירוני

מדד הבוחן את עמדות הציבור בכל אחת מהרשויות כלפי אנשים עם מוגבלות, והשנה גם בחן את עמדותיהם של אנשים עם מוגבלות ביחס לתחומי חיים מרכזיים. דו"ח מדד הנגישות מהווה כלי נוסף לקידום הנגישות ברשויות המקומיות וכמקור נוסף למידע ונתונים.

מדד הנגישות העירוני נערך בשיתוף בין הנציבות לבין קרן משפחת רודרמן, הקרן המשפחתית על שם תד אריסון וג'וינט ישראל.

אם נתקלת בחסם, אם הופלית לרעה
אם פגעו בזכויותיך או לבירור זכויותיך
נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
כאן בשבילך!

***6763**

בימים ראשון-חמישי בין השעות 8:00-16:00

פקס: 02-6462881

דוא"ל: pniotnez@justice.gov.il

www.gov.il/mugbaluyot

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

COMMISSION FOR EQUAL RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES

مفوضية مساواة حقوق الأشخاص ذوي الإعاقة

משרד המשפטים

MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

